National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
OCT 15 1985
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 74 (3187) XXXIV aastakäik

Neljapäeval, 3. oktoobril 1985 — Thursday, October 3, 1985

Üksiknumbri hind 70 centi

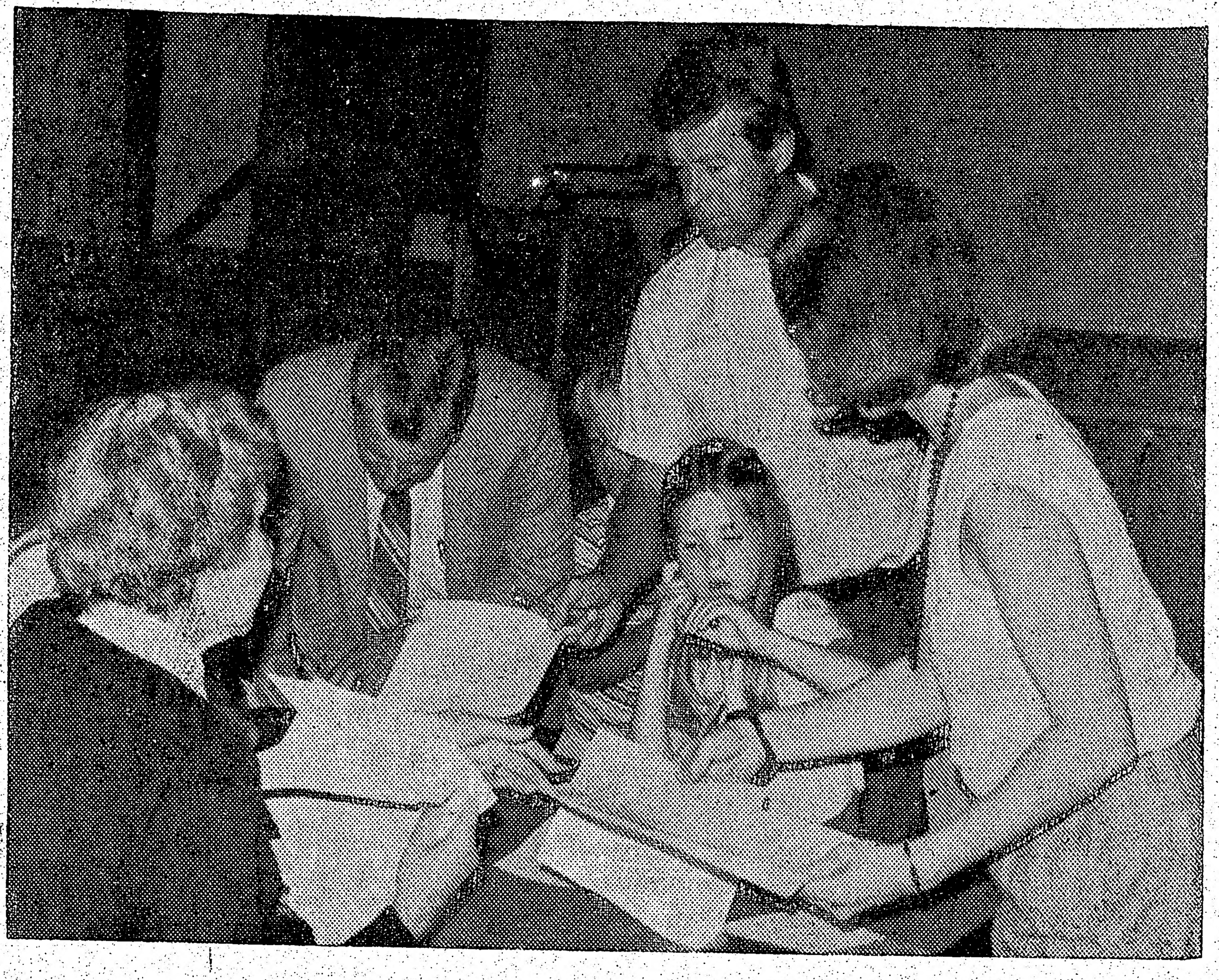

Katriina alustab kooliteed eesti algkoolis. Pildil vasakult Elfriede Luhse, Ants Saks oma lapse sooviavaldust täitmas, Mart Lepik, Maie Ilves, nende keskel kooliteed alustav Katriina Ilves. Foto: Vaba Eestlane

Neli N. Liidu diplomaati rööviti Beirutis

BEIRUT (UPI) — Terroristid, relvastatud vene AK-47 püstolkuulipildujatega röövisid esmaspäeval neli N. Liidu diplomaati kahest saatkonna autost lääne Beirutis. See oli esmakordne juhus, kus terroristide inimröövimist on rakendatud N. Liidu kodanike vastu.

Fanaatiline, fundamentalistlik muhameedlaste organisatsioon „Islamic Jihad", kes senini on oma terroriaktsioone sooritanud lääneriikide kodanikkude ja asutuste vastu, võttis röövimise omaks ja ähvardas röövituid mõrvata. Terroristid on telefoni teel infomeerinud üht lääne teadeteagentuuri, et diplomaadid surmatakse, kui N. Liit ei avalda survet Tripolis asetleidva genotsiidi lõpetamiseks, kus neli vasakpoolset kommunistlikku rühmitust, toetatud N. Liidu liitlase Süüria poolt, püüavad hävitada fundamentalistlikke muhameedlasi, kes kontrollivad Tripoli sadamat ja kesklinna.

Terroristid röövisid järgmised saatkonna ametnikud: teine sekretär Valery Kornev, kaubandusatashee Oleg Spirin, kultuuri-atashee Arkady Katakov ja saatkonna arst Nikolai Sirski.

Mainitud fanaatiline muhameedlaste grupp hoiab hetkel oma valduses 14 lääneriikidest pärinevat isikut.

Tripolis on Süüria poolt toetatud relvastatud üksused viimase kolme päeva jooksul püüdnud vallutada sadamat, et ära lõigata fundamentalistide varustuse järelvedu. Ründajad olevat kandnud palju kaotusi. Moskva on lähim Süüria liitlane, kel on tuhandeid sõdureid Liibanonis.

Pärast röövimist keelduti N. Liidu saatkonnas vahejuhtumit kommenteerimast, aga muhamedi miilitsate allikaist öeldi,

et saatkond on nõudnud neilt „jahi pidamist kadunud meestele".

N. Liidu Beiruti saatkonnas on umbes 45 diplomaati; see on suurim Liibanoni pealinnas.

N. Liidu allikaist on siiski nii palju öeldud, et nad on enne röövimist saanud kirjalikke ja telefoni teel tehtud ähvardusi, et seni on röövitud prantslasi ja ameeriklasi, nüüd on käes venelaste kord. „Islamic Jihad" grupp hoiab praegu 14 võõrast vangistuses, nende hulgas 6 ameeriklast, nõudes nende vabastamise eest 17 seltsimehe vabastamist Kuveiti vanglast.

Venelaste röövimise omaks võtnud grupp ähvardas pantvangide mõrvamisega, kui venelased ei mõjuta oma liitlasi süürialasi loobuma Tripoli ründamisest.

Juba teisipäeval leiti üks venelane mõrvatuna saatkonna lähedusest ja kolmapäeval teine.

Järgmised lubati mõrvata teatud vaheaegade järele. Vene diplomaatide laipade leidmine lõpetas kahtluse, et jutud nende mõrvamisest on kuuldused.

USA president Ronald Reagan nimetas seda inimröövimist alatuks ja N. Liit lubas kasutusele võtta teatud sammud oma ohvrite vabastamiseks. Ka Süüria on lubanud aidata neil olevate võimaluste piirides venelaste vabastamiseks.

Teine Kanada pank suleti

Alustati kohtulikku uurimist seoses kahe panga varisemisega

OTTAWA — Kanada ülemkohtu liikmele, kohtunik Willard Estey'le, tehti ülesandeks alustada kohtulikku uurimist seoses kahe panga kokkuvarisemisega Lääne-Kanadas.

Finantsminister Barbara McDougall teatas parlamendis, et kohtunik Estey'l on täielik vabadus kavandada uurimist oma äranägemise kohaselt. „Me pole defineerinud uurimise ulatuslikkust ega iseloomu." Finantsminister väitis ka, et vaatamata neile kahele fiaskole on Kanada pangandussüsteem maailma paremate hulgas.

Otsus alustada kohtulikku uurimist tehti pärast seda, kui Calgary's asuv Northland Bank suleti,

vaatamata valitsuse pingutustele seda ühendada mõne teise rahandusliku institutsiooniga.

McDougall lisas, et Ottawal ei õnnestunud leida muid vahendeid panga päästmiseks.

Oodatud panga kokkuvarisemine Calgary's toimus peatselt pärast Edmontoni panga Canadian Commercial Bank sulgemist 1. septembril.

Kohtunik Estey määramine kohtulikuks uurijaks tehti teatavaks peaministri büroost enne, kui Calgary panga sulgemisest avalikkust informeeriti. Uurimisele pole määratud mingeid tähtajalisi nõudeid ja see on kohtunik Estey otsustada, kas uurimisistungid on avatud publikule.

Nii nagu Edmontoni pangaga tagastatakse ka käesoleval juhul kõik hoiused, ka kõrgemad kui 60.000 dollarit.

Vastav seadusandluse ettepanek esitatakse parlamendile kinnitamiseks järgmisel nädalal.

Kokkuvõttes läheb see fiasko Kanada maksumaksjatele maksma üle miljardi dollari.

KLENK
Indianapolis

neljapäevast, 28. nov.—30. nov.
Inf. 1-(812) 333-0117

USA tehnoloogia N. Liidu relvatööstuses

Lääne tehnoloogia laiahaardeline rakendamine N. Liidus

WASHINGTON (AP) — N. Liit on nii edukas lääne tehnoloogia varastamisel, et USA „praktiliselt toetab N. Liidu relvatööstust", ütleb USA kaitseminister Caspar Weinberger.

Weinberger avaldas möödunud nädalal uurimuse tagajärjed, mis näitavad, et N. Liit keskendab oma informatsiooni hankimise operatsioonid teatud ülikoolidele ja tööstustele, mis varustavad USA relvastatud jõude kas tehnoloogiaga või valmisproduktidega.

Samal ajal võivad venelased ka takistamata omandada tuhandeid mittesalajasi tehnilisi raporte ja kõrgtehnoloogilisi aparaate,

mis on küll kavandatud mittesõjaliseks tarbeks, ent mida saab kasutada relvade konstrueerimisel.

„Nende eneste arvestuste kohaselt kasutab N. Liit ameerika ja lääne tehnoloogiat vähemalt 5000-s sõjalises uurimisprojektis," ütles Weinberger pressikonverentsil. Raport ütleb, et N. Liidu hinnangu kohaselt säästsid nad 1980. aastal üksinda 640 miljonit USA dollarit, kasutades lääne tehnoloogiat.

Abikaitseminister Richard Perle väitis, et kõneall olev raport soovitab vähendada USA-s tegutsevate N. Liidu diplomaatide arvu ja viia see võrdsele tasemele USA ametnikkude arvuga N. Liidus.

Ta arvas ka, et USA ja ta liitlased peaksid koostama „musta nimekirja" spioneerimiselt tabatud ja maalt väljasaadetud diplomaatidest-agentidest,

et takistada nende määramist uutele kohtadele mõnes teises lääneriigis.

Perle ütles ka, et ta soovitab president Reaganile mitte diskuteerida Mihhail Gorbatshoviga laiemaid teaduslikke ja hariduslikke sidemeid kahe riigi vahel.

Raport väidab, et N. Liit on oma valdusse saanud USA mereväe F-A18 võitluslennuki radarisüsteemi plaanid.

Need varastatud plaanid moodustavad nüüd aluse, millele on ehitatud N. Liidu uus võitluslennukite generatsioon.

Peamiseks ....andmete ....allikaks USA-s olevat rapordi kohaselt NASA, Riiklik Patentide Büroo ja Riiklik Tehnilise Informatsiooni Keskus.

Ärahüppajate abistamis-organisatsioon Helsingis

Tegutsemise motiiviks puhtaim ligimese-armastus

HELSINGI (VS) — Soomes on tekkinud pärast balti pagulaste edukat demonstratsiooni ärahüppajate abistamisgrupp, kes annab abi neile edasi Rootsi asumisel.

N. Liidust Soome tulnud turistidel on võimalus saada abi ärahüppamiseks Läände. Helsingis asuv nelipühiliste aktivistide grupp pakub tasuta autosõitu ja muud abi soovijaile.

Helsingi kaitsepolitsei ülem Seppo Tiitiseni arvates tegevus on maitsetu ja halvasti plaanitsetud, aga otseselt mitte laitmatu.

Ärahüppajate abistamisgrupp on tegutsenud alles paar kuud, ega kedagi pole veel sõidutatud vabadusse.

Grupp jagab lendlehti, kus öeldakse vene keeles: „Kui sind huvitab reisida Soomest Rootsi, sõidutan sind tasuta ja korraldan sulle seal ühendused ning aitan esialgseis raskusis kui neid on. Teen seda tasuta puhtast ligimesearmastusest."

Lendlehti on jagatud kümneti ja tegevust mõeldakse laiendada. Ärahüppamise abi pakutakse kohtades, kus nõukogude turistid liiguvad ja on majutatud nagu hotell „President". Turistidele ulatatakse venekeelne paberileht.

Kui turist on veel pärast paberi lugemist asjast huvitatud talle antakse ühendus-isiku nimi ja telefoninumber.

Ärahüppajate abistamisgruppi kuuluv mees lubab, et ärahüppaja sõidutatakse Rootsi vajaduse korral kasvõi lennukiga. Ta rõhutab, et tegevus ei ole poliitiline. Ässitus on puhtaim ehk ehtsaim ligimesearmastus.

Teatavasti on Soomes muidki gruppe,

kes annavad samasugust abi ka muudest sotsialismimaadest tulijaile.

Mitmeid poolakaid on aidatud Soome kaudu Rootsi.

Oodatakse reforme Lõuna-Aafrikas

JOHANNESBURG (Reuter) — Lõuna-Aafrikas spekuleeritakse, et president Pieter Botha teeb lähemal ajal teatavaks mõningad reformid Lõuna-Aafrika apartheidi poliitikas. Arvatakse, et reformid puudutavad eriti seadusi, mis määritlevad mustade elamispiirkondi, hoides neid eemale aladest, kus elavad valged.

Praeguste seaduste põhjal arreteeritakse igal aastal 200—300.000 musta, kes töötavad seadusevastaselt valgetele määratud aladel, peamiselt linnades.

Iisraeli lennukid pommitasid Tunist

Kättemaksu kaugele ulatuv käsi

Iisraeli sõjalennukid, mis olid lennanud 2500 km piki Vahemerd pommitasid PLO peakorterit Tunises. Palestiina Vabastamisorganisatsioon ütles, et kuni 60 inimest said surma ja sajad haavata.

Iisrael ütles, et pommirünnak tehti kolme araablaste poolt hukatud Iisraeli kodaniku eest kättemaksuks. Ameerika Ühendriikide president pidas aktsiooni õigustatud enesekaitseks. Palestiinlased ütlesid pärast pommitamist, et kui Iisrael valib sõja praeguse rahuliku lahenduse ajajärgus, siis vastavad ka palestiinlased sellega.

Teised riigid on seda Iisraeli sammu siiski üksmeelselt hukka mõistnud. Araabia riigid mõistavad hukka eriti USA'd, kuna Iisrael oli teinud selle ameeriklastelt saadud relvadega. Tuneesia nõudis kohest ÜRO Julgeoleku Nõukogu kokkutulekut,

aga vaevalt sellel mingeid tulemusi on, kuna ameeriklaste veto-õigus on seni iga katse Iisraeli sammusid hukka mõista, läbi kukutanud.

USA president kohtus päev varem Jordaania kuninga Husseiniga, kus nad arutlesid võimalusi Kesk-Ida rahuläbirääkimisteks ja olid leidnud ka mingisuguseid võimalusi rahulikuks lahenduseks. Reagan ütles peale kohtumist, et Jordaania, USA ja Iisrael jagavad realistlikku väljavaadet otsesteks läbirääkimisteks veel enne selle aasta lõppu. Nüüd kardetakse, et need „realistlikud väljavaated" on siiski lõppenud.

Ameeriklased uurivad „spioonitolmu"

MOSKVA — USA valitsus on saatnud kohale grupi arste ja teadlasi uurimaks Washingtoni poolt esitatud süüdistust, et KGB julgeoleku politsei kasutab keemiliselt ohtlikku ainet USA diplomaatide liikumiste jälgimiseks. USA saatkond hoiatas ameeriklaste ühiskonda, et keemiline aine võib põhjustada vähjatõbe, mida Moskva on omalt poolt naeruvääristanud.

Kahe armee veteranide kokkusaamine

BAD WINDSHEIM — USA armee veteranid ja endised Hitleri kardetud SS-mehed kohtusid Selles Baieri linnas, asetades pärja II maailmasõjas langenute mälestusmärgile. Vaatamata juutide organisatsioonide üleskutsele kokkusaamise tühistamiseks, peeti see nagu oli plaanitsetud.

EELTEADE

Eesti Rahvusteater esitab

VELI TALI

„SOOVIN TUTVUST"

pühapäeval, 3. nov. 1985 kell 3.00 p.l.
Castle Frank High School'i auditooriumis

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $54.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $68.—, poolaastas $37.— ja veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD:
üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

ÜRO juubeliaastal

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sügisene istungjärk käesoleval aastal kujuneb tunduvalt pidulikumaks kui eelmistel aastatel, mida kinnitab juba seegi, et New Yorki saabub pidevalt kogu maailmast juhtivaid riigimehi, kelledest mõned tulevad sinna kõnesid pidama ning välispoliitilistes küsimustes oma riigi seisukohti avaldama, kuna teised katsuvad telgitaguste diplomaatiliste kohtamistega maailma poliitilise elu pulsilööki ja teevad sellest oma järeldused. Põhjuse selleks erakorraliseks aktiivsuseks annab maailmaorganisatsiooni juubel — sellest möödus käesoleva aasta 24. oktoobril 40 aastat, kui ametlikult kehtima hakkas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikiri, millele alla kirjutati 1945. aasta 26. juunil.

Kogu maailm juubeldas 40 aastat tagasi. Arvati, et nüüd lõpuks on leitud see nõiavormel, mis kindlustab maailmas rahu ja riikide vahelise koostöö. Väikesed riigid lootsid, et neile garanteeritakse nende põhilised õigused ja iseseisvus ning vabastatakse nad suurriikide surve alt. Need olid ilusad sõnad ja õilsad ideed, kui uue maailmaorganisatsiooni põhialustes kinni naelutati, et riikide ja rahvaste vahelisi sõbralikke suhteid tuleb arendada võrdõiguslikkuse ja enesemääramispõhimõtte alusel ning kasvatada inimõigustest ja põhivabadustest lugupidamist.

Nüüd, 40 aastat hiljem, tuleb kahjuks konstateerida, et sellest ilusast ja ideelisest algatusest ei ole palju järele jäänud. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni on tabanud sama saatus nagu tema eelkäijat Rahvasteliitu, mis lagunes samm-sammult, kuna suurriikide erihuvid olid neile tähtsamad kui vastastikuste järeleandmiste tegemine koostöö huvides. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni on suudetud kuidagi veel koos hoida, kuigi ka selle organisatsiooni lagunemisprotsess on juba üsna kaugele arenenud. Kõige drastilisemalt iseloomustas ÜRO praegust olukorda selle praegune president hispaanlane Jaime de Pinies, kes märkis: „Ühinenud Rahvaste Organisatsioon on praegu kriisi keerises, kuna ta pole suutnud täita neid lootusi, mida temalt asutamisel oodati.“

Juba maailmaorganisatsiooni rajamisel tehti suur viga sellega, et kõikvõimsas julgeolekunõukogus garanteeriti alalised kohad viiele suurriigile — Ameerika Ühendriikidele, N. Liidule, Hiinale, Prantsusmaale ja Inglismaale. Need riigid varustati veto õigusega, mille tagajärjel Ühinenud Rahvaste Organisatsioon on muutunud impotentseks hiiglaseks, kes iialgi ei suuda rakendada sanktsioone, mis on vastuolus ühe või teise suurriigi huviga. Maailmaorganisatsiooni peaassamblee (täiskogu) kujutab endast ainult diskussioonifoorumit, mis koosneb ÜRO liikmete esindajatest. Peaassamblee volitused rahvusvahelistes küsimustes on julgeolekunõukogu eriõigusi arvestades piiratud ning tema resolutsioonid on mõeldud ainult soovitusena. Viimasel ajal on tekkinudki olukord, et paljude riikide esindajad kasutavad täiskogu koosolekuid propagandakõnedeks oma seisukohtade populariseerimiseks 159 liikmesriigi esindajale.

ÜRO moraalsed alustoed on muutunud silmatorkavalt ja ohtlikult poorseiks liikmesriikide egoistliku poliitika tulemusena. Organisatsiooni põhikirja vastane käitumine ei piirdu ainult üksikjuhtumitega, vaid N. Liit rikub neid põhilisi reegleid pidevalt tema selja taga oleva kommunistliku bloki ja n.n. kolmanda maailma riikide toetusel. Maailmaorganisatsiooni abituse kohta annab kõige parema tõendi praegu Afganistanis toimuv sealse rahva sihikindel ja julm hävitusprotsess, mille pidurdamiseks peaassamblee ega julgeolekunõukogu ei suuda midagi ette võtta. Enesemääramise õiguse tunnistamine ja rakendamine ÜRO põhikirja kohaselt on jäänud paberile pandud tõotuseks, millel ei ole mingit praktilist väärtust nagu kinnitavad seda balti vabadusvõitluslike organisatsioonide paljud liivale jooksnud pingutused Balti riikidele ja rahvastele nende õiguste taastamiseks.

Selline rahvusvaheline maskeraad, millel on tähtsamates küsimustes ja kõigile rahvastele nende õiguste garanteerimiseks ainult dekoratiivne väärtus, on tekitanud paljudes riikides ÜRO-st rääkides keelele mõruda maitse. Eriti Ühendriikides on hakatud viimasel ajal maailmaorganisatsiooni tegevusele kriitilise pilguga vaatama ning mõned poliitikud nõuavad Ühendriikide ÜRO-st välja astumist ja selle organisatsiooni tegevuse lõpetamist Ühendriikide pinnal. Viimast argumenti põhjendatakse veel erisüüdistustega, et ÜRO kujutab endast suurimat kommunistliku bloki spionaazhiorganisatsiooni, kuna paljud N. Liidu ja teiste riikide ametnikud ja esindajad maailmaorganisatsioonis on erikooli saanud spioonid.

Selle kriitika tulemusena ongi Ühendriigid hakanud ÜRO-s pooleldi oma asju pakkima. Möödunud jaanuaris lahkusid ameeriklased maailmaorganisatsiooni allorganist UNESCO-st (Ühinenud Rahvaste Hariduse, Teaduse ja Kultuuri organisatsioon), mis oli sattunud N. Liidu ja talle sümpatiseerivate kolmanda maailma riikide kontrolli alla. UNESCO-le oli see suureks löögiks, kuna ameeriklased kandsid seni suurema osa selle organisatsiooni operatsioonikuludest. Sellele lisaks kavatsevad Ühendriigid kärpida oma osa ÜRO eelarve täitmisel, üritades selle vähendamist 20 protsendile. Ameeriklased on nõus 196-miljonilisest eelarvest ainult siis 25 protsenti maksma, kui neile antakse suuremad võimalused eelarve koostamisel kaasa rääkimiseks.

ÜRO-l on vaatamata nendele suurtele puudustele siiski palju toetajaid läänemaailmas. Osa neist toetajatest on naiivsed ja parandamatud idealistid, kes ei taha vaadata maailmaorganisatsiooni halvasti lehkavatesse telgitagustesse, kuid nende kõrval on ka olupoliitikuid, kes arvavad, et maailmas peab olema üks rahvusvaheline foorum, kus antagonistid kokku saavad ja oma seisukohti esitavad. Kuid kas ei ole see liiga kallis hind, kui sellise foorumi eksisteerimiseks ohverdatakse ÜRO põhikiri, pidulikult allakirjutatud rahvusvahelised kokkulepped ning kõige põhilisemad õiguslikud printsiibid? Siin ei saa olla kaksipidi mõtlemist — õigelt teelt on keeratud kõrvale auklisele teerajale, mis viib lõpuks sohu ja rappa.

K. A.

EKN tegelased purjesõidul Ontario järvel. Pildil vasakult Maaja Leivat, Viive Raamat, Ellen Leivat, Rein Raamat ja Anne Hansson.

EKN esindajad laevasõidul

EKN Informatsioon — Laupäeval, 14. septembril kutsuti Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindajaid lühireisuks Ontario järvel 95-jalalisel, kolmemastilisel purjekal „The Challenge“. Kutse tuli eestlanna Helgi Parsons'i kaudu, kes on laevaomaniku teenistuja. Pr. Parsons'iga oli esimene kontakt tegelikult suve algul, kui tuli tema poolt ettepanek heisata suveks laeva masti eesti lipp. EKN annetas palve peale lipu ja lipp lehvis laeval terve suve.

Pr. Parsons teatas, et eesti lipp äratas sõitjate hulgas elavat tähelepanu ja taheti teada enam selle tagapõhjast. Kuna publiku huvi oli suur, siis tehti tervele laevameeskonnale selgeks lipu päritolu ja isegi värvide tähendus, et nad saaksid küsijaile vastata.

„The Challenge“ on ehitatud 1980. a. ja ümberehitatud 1984. a., kui shveitsi ärimees Rudolf Vogelsanger selle ära ostis. Suveti on purjekas paigutatud Toronto Harbourfront'i ligidale, kus ta neli korda päevas viib kuni 65 inimest korraga kahetunnilisele reisule ümber Toronto saarte. Õhtuti on laeva võimalik üürida eragruppide poolt. Käesoleval aastal viiakse laev talveks lõunasse, aga järgmisel suvel tuuakse jälle tagasi Torontosse.

Eestlastele korraldatud laevasõit sattus kaunile septembrikuu laupäevale ja kujunes ülimalt nauditavaks elamuseks.

Kommentaar

On huvitav jälgida kui suured ja visahingelised jõud on Kanadas mängu pandud, et hankida N. Liidust tõendeid nõndanimetatud natsi sõjakurjategijate jälitamiseks ning nende kohtu alla andmiseks, kuid samal ajal on ka kosutav konstateerida, et nendele jõududele on tekkinud vastukaaluks hästi organiseeritud grupid, kes löövad vene kommunistide käest kogutud „tõenditele“ peale nende õige kaubamärgi ning deklareerivad, et raudeesriide tagant kogutud materjalid ei ole midagi muud, kui kommunistliku rezhiimi poolt kokkusepitsetud süüdistusaktid nende meeste kohta, kes Teise maailmasõja ajal kommunistide vastu võitlesid.

Võitlus käib praegu sellepärast, kas Kanadas natsi sõjakurjategijate jälitamiseks loodud komitee esimehel kohtunik Jules Deschenis'il on põhjust minna N. Liitu sealt tõendmaterjali otsima või peab ta sellest retkest loobuma sel lihtsal põhjusel, et N. Liidust pole varem kunagi saadud autentseid ja usutavaid dokumente ning nende hankimiseks pole ka praegu mingeid lootusi. Juutide organisatsiooni B'nai B'rith'i esindaja Winnipegi advokaat David Matas on arvamisel, et kui Deschenis'i komisjon Venemaalt saadaolevaid materjale ja tõendeid ei kasuta, siis ei ole komisjoni töö täiuslik. Ka Kanada juudi ühiskond on arvamisel, et komisjon peab hankima vajalikke tõendeid kõigist võimalikest allikatest.

Juudi organisatsioonidele ja nende teenistuses olevatele advokaatidele on Kanadas kõige jõulisemat ja kaaluvamat vastupanu osutanud ukrainlased ja nende organisatsioonid, kes on oma ridasid viimasel ajal hakanud tugevdama Kanada konservatiivide parteisse kuuluvate föderaalparlamendi liikmetega. Need parlamendiliikmed ei kuulu küll peaminister Mulroney lähemasse ringkonda, kuid nendel on Ottawas kaalu ja praeguste väljavaadete juures liitub senisele pooletosinale parlamendiliikmele veel terve rida konservatiivide parteisse kuuluvaid rahvasaadikud, kes vaatavad teise pilguga N. Liidust toonud „tõendmaterjalidele“ kui teevad seda juudi organisatsioonid.

Asjade praeguses arengufaasis tundub, et kohtunik Deschenes'i sõidust raudeesriide taha saab asja. Sellise järelduse võib vähemalt teha Kanada õigusministri abi Ian Binnie väljendustest, millede kohaselt föderaalvalitsusel ei ole mida-

(Järg. lk. 3)

Nälg Aafrikas inimese tekitatud

Katastroofi oleks võinud vältida, ütlevad teadlased

Nälg Aafrikas on inimese poolt tekitatud viletsus, mida oleks saanud vältida, ütlevad teadlased. Kaootiline ja hilinenud abi ei suuda päästa loendamatuid elusid ja riigiametnikud tunnistavad, et praeguse olukorra on loonud aastakümnete pikkune valemajandus ja ekslikud otsused. Kuigi ligemale 10-ne miljardi dollariline abi vilja näol on päästnud paljusid elusid, saabus abi valel ajal ja suunati valedesse paikadesse, mis viis viljahinnad alla ja suretas kohaliku põllumajanduse.

Vilja tootmine on 1973-ndast aastast nii drastiliselt alanenud, et isegi normaalse sademete hulga juures see oleks langenud praegusele tasemele 1988-ndal aastal. Põud lihtsalt kiirendas seda protsessi.

Vilja toodang on hetkel 100 kg inimese kohta, ainult kaks kolmandikku vajalikust ja ÜRO arvestuste kohaselt kolmekordistub elanikkond järgmise 45 aasta jooksul.

Juba praegu elatub üks neljandik Aafrika 531-miljonilisest elanikkonnast importeeritud viljast.

Samal ajal USA-st saadetud viljamäed mädanevad Sudaanis, kuna puuduvad transpordivõimalused.

Traditsionaalsed ühiskonnad on välja suremas — põllumehed, karjased, nomaadid — keset looduslikku ja majanduslikku hävingut, mida spetsialistid ennustasid kümme aastat tagasi. Looduse ja inimese poolt loodud keskkonda reguleerivad süsteemid ei tööta enam kõikehaaravas põuas.

Kriisi vältimise ebaõnnestumisele lisandub abistamisprogrammide nurjumine. Lääne-Sudaani Darfuri piirkonnas võivad sajad tuhanded surra mõne kuu jooksul.

Kuigi on sademete aastaaeg, on põllumehed liig nõrgad külviks ja enamus on söönud seemnevilja.

Pikisilmi oodatud vihm uhab ära kaitseta pealismulla.

Üle kogu Aafrika 30 miljonit inimest 21-lt maalt on otseses hädaohus. Sajad tuhanded surid 70-ndates aastates, seekord võib see olla üle miljoni ja vajaliku abi suurus on vahepeal kümnekordistunud. Keenias kuivavad puud viis korda kiiremini kui normaalselt, ent rahvastik tõuseb 4 protsenti aastas, kuna keskmiselt on igal perel 8 last.

Kui lääne ja Aafrika ametivõimud oleksid võtnud vaevaks jälgida selgeid märke tulevikuks, oleksid nad olnud võimelised vältima kõrve levikut, aidanud vaeseid talunikke ja ehitanud veevarumissüsteeme.

Nad oleksid pidanud määritlema väiksemaid näljapiirkondi ja neid abistama lokaalselt ja kiiresti,

sellega vältides massilist elanikkonna liikumist toidu saamiseks, mis omakorda süvendab nälja probleemi.

Viimase kümne aasta jooksul on lääs toetanud Aafrikat vähemalt 20-ne miljardi dollarilise abiga, ent paljud projektid on probleemi muutnud akuutsemaks, selle asemel et seda lahendada:

— traktorid hävitasid suurema oma pealispinnasest;

— kariloomad kogunesid massiliselt halvasti paigutatud joomispaikadesse ja rikkusid toiduks vajalikud rohtalad;

— abi juhendavad ametnikud ei konsulteerinud põllumehi ja andsid teadmatusest vastukäivaid korraldusi;

— uurimiste tulemusi ei rakendatud. Paljud välismaade ülikoolides õppivad aafrika haritlased eelistasid välismaal elamist ja ei pöördunud tagasi kodumaale;

— koloniaalaegadest pärinevad raud- ja maanteed, samuti ka niisutamissüsteemid lasti lihtsalt laguneda.

Linnade kiire kasv oli üheks nälga edendavaks teguriks. Toiduhinnad hoiti sihilikult madalal, et vältida rahutusi linnades.

Paremaid põllumaid kasutati eksporteeritava vilja kasvatamiseks, et müügist saadud kapitaliga toetada tööstuse arendamist,

sõjaväe ülalpidamist ja eliitklassi. Paljud talunikud asusid linnadesse.

Kuna kesasüsteemi ei kasutatud, kurnati viljakandvad alad jäägitult ja uue maa saamiseks põletati taimestik. Metsad lõigati maha kütteks ja ehitusmaterjaliks. Sellest tuleneva puidu puudusel hakati kütteks põletama loomasõnnikut, hävitades sellega viimase põlluväetise allika.

Meteoroloogid on märganud Aafrika pinnase reflektiivsuse suurenemist. Teiste sõnadega — paljas maapind ei imenda päikese soojust, temperatuur pinnase kohal tõuseb ebaloomulikult kõrgeks ja takistab taimestiku kasvu.

Vähenenud taimestik omakorda vabastaba vähem niiskust ja lõpptulemuseks on vihmapuudus ehk põud.

Tuul lennutab ära kuivanud pealismulla ja kõrb aina laieneb. Juhuslikud vihmahood uhavad sellegi mulla, mis on järele jäänud.

1978-ndal aastal teatas USA saatkond Addis Ababas, et üks miljard tonni pealismulda uhatakse ära Etioopia kõrgmaadelt, peamiselt metsade laastamise tõttu — metsade pindala on 50 aasta jooksul langenud 50-lt protsendilt 3-le protsedile. Peatselt pärast seda teadet algas nälg kaheksakümnendate aastate algul.

Vaatamata suurele abile läänest leiavad asjatundjad, et abi jätkamine praegusel kujul tähendaks Aafrika hävingut. Mingit teist, erinevat plaani praegu aga pole.

EKN sümpoosion „EKN 1985-89"

8000 eestlase nime kantud raalile

EKN Informatsioon — Kolmapäeval, 18. septembril toimus Eestlaste Kesknõukogu Kanadas sügishooaja esimene juhatusekoosolek. Informatsiooni osas esimees Laas Leivat teatas, et EKN'u kartoteek, mis koosneb 8,000 Kanada eestlaste perekonnanimedest on nüüd täielikult ülekantud raalile. Selle töö viis läbi peasekretär Priit Aruvald. Tehnilise nõuandmisega oli suureks abiks Rein Raamat.

Edasi teatas L. Leivat, et on loodud uus organisatsioon nimega „Canadians for Justice“, mille ülesandeks on jälgida Deschene komisjoni kinnipidamist demokraatlikest juriidilistest printsiipidest oma uurimistel. Sama organisatsioon, kuhu kuulub ka EKN, paigutab laupäevasesse (28. sept.) „Globe & Mail'i“ lehekülje suuruse kuulutuse, kus selgitatakse Ida-Euroopa ja Balti riikide seisukohti n.n. sõjakurjategijate jälitamisel Kanadas.

EKN Valimiste Peakomitee kutsub kokku EKN'u uue koosseisu üldkoosolekuks 2. november. Juhatus otsustas sel aastal ära jätta traditsioonilise tuluõhtu, mis on tavaliselt toimunud üldkoosoleku eelsel õhtul.

Selle asemel korraldatakse peale üldkoosolekut lühike koosviibimine EKN liikmetele.

18.—20. oktoobril toimub Gananoque, Ontarios EKN sümpoosion nimega „EKN 1985—89“. Kuna valimiste tulemused on veel selgumata, siis kõik EKN'usse kandideerijad on kutsutud osavõtma. Selle nädalalõpu konverentsiga püüab EKN põhjalikult analüüsida kõike aspekte EKN struktuuris, sihtides ja tegevuses. Gananoque on valitud asukohaks selletõttu, et võimaldada vanadel ja uutel liikmetel intensiivselt kaks päeva koos olla. Uutel liikmetel on see hea võimalus tutvuda EKN'u tööga, vanadel on aga võimalus jagada seal oma praktilisi kogemusi.

Toronto Historical Board korraldab 24.—27. okt. Toronto raekojas Heritage Toronto '85 näituse. EKN korraldab eestlaste väljapaneku.

Iisrael räägib läbirääkimistest naabritega

WASHINGTON — Iisrael on valmis otsesteks rahuläbirääkimisteks Jordaania ja teiste Kesk-Ida riikidega, aga mitte Palestiina Vabastamisorganisatsiooniga, kinnitas Iisraeli peaminister Shimon Peres. Ühele ajakirjale antud intervjuus ta lükkas tagasi Jordaania kuninga Husseini poolt tehtud ettepaneku ühinemaks Jordaania-Palestiina delegatsiooniga, kuhu kuuluksid ka PLO liikmed.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

5. ja 6. okt.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

12., 13. ja 14. okt.
dr. H. Tari, tel. 922-3824

Ameeriklased hoiatasid

Calgary panga krahh on põhjustanud skandaalitaolise õhkkonna Kanada parlamendis ja ühiskonnas, kus vaatamata mitmesugustele seletustele pole ikka veel kõiki asjaolusid selgunud, kuna ka valitsuseliikmete seletused on olnud vastukäivad.

Nüüd on selgunud, et USA panganduse raport hoiatas kuu aega enne kui Kanada valitsus tegi otsuse Canadian Commercial Bank'ile toetuse andmiseks, et pank on kokkuvarisemisel. Aga see eluliselt tähtis informatsioon, mille andis Federal Reserve Bank of San Francisco Ottawa pankade inspektorile William Kennettile ei jõudnud kunagi valitsuseni. Pank oli andnud suuri laenusid õliaukude puurimiseks Ühendriikides, millega oli kaotanud 89 miljonit dollarit, ja kaotanud Kalifornia Westland Pangale. Ameerika raport jõudis Ottawasse 20. veebruaril, 25. märtsil tegi valitsus otsuse panga päästmiseks, milleks küsiti 225 miljonit dollarit, kuigi pangal oli halbu laenusid kogusummas 600 miljonit dollarit.

4.893.878 soomlast

HELSINGI — Soome statistikabüroo teatel oli Soome elanike arv möödunud aastavahetusel 4.893.878. Võrreldes eelmise aastaga on soomlaste arv 24.000 uue soomlase võrra suurenenud. Juurdekasvust umbes pooled tulid Uudenmaale, kus asus 1.175.586 Soome elanikest. Linnaelanike osa rahvastikust on 60%. Välismaalasi asus Soomes 16.700.

Soome suurim linn on Helsingi 484.122, teine Tampere 168.216, kolmas Turu 142.165.

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Kommentaar

(Algus lk. 2)

gi sellise raudeesriidetaguse uurimisreisi vastu. Ukrainlased ja neid toetavad parlamendiliikmed on hakanud nüüd õigusministrile John Crosbiele survet avaldama selle sõidu keelustamiseks.

Näib, et N. Liidust seal KGB poolt vabritseeritud „tõendmaterjalide" Kanadasse toomiseks on suured jõud mängus, mida kinnitab seegi tõik, et N. Liidu televisiooni-mehed filmivad hoolega Deschenesi komisjoni istungeid ning Tassi reporterid kuulavad kohusetruult istungite käiku ning teevad endile nobedalt märkmeid. Kui õigusminister John Crosbie kohtunik Jules Deschenes'i sõidule N. Liitu vahele ei sega ja seda takistamatult laseb sündida, siis on see kindlaks tunnusmärgiks, et konservatiivide valitsus hakkab n.n. sõjakurjategijate jälitamisprotsessis libisema libedale tee, andes Moskvale võimaluse nende isikute vastu süüdistusi esitada, kes täitsid Teise maailmasõja ajal aktiivset osa kommunismivastases võitluses.

AMI

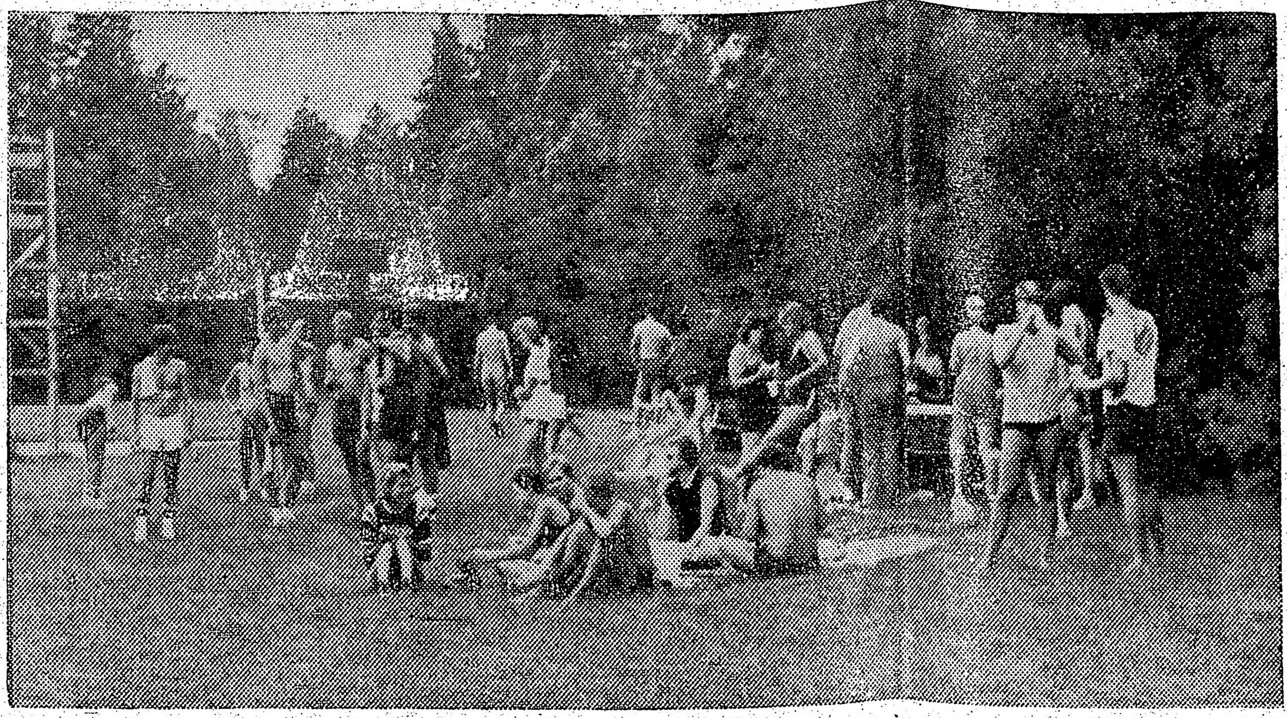

VI Kalevi Võrkpalliklubi poolt korraldatud võrkpalliturniirist osavõtjad mängude vaheajal. Foto: J. Säägi

Noorte muljeid spordilaagrist

Eesti noorte spordilaager toimus Jõekäärul 3.—10. augustil 1985. See oli laagri esimene aasta; juhatus kavatseb, et see muutuks igaaastaseks ürituseks. Osavõtjate arv oli 63 noort. Laagri jooksul oli noorte poolt kuulda positiivseid märkuseid programmi kohta, kuid juhatus tahtis saada täpsemaid andmeid. Viimasel laagripäeval, iga noor täitis muljete avaldamise lehe, mis koosnes teatud küsimustest, kuid üldised kommentaarid olid ka teretulnud. Üksmeelselt leiti, et toit oli maitsev ja et seda oli küllaldaselt. Kõik noored jäid rahule üldise programmi kavaga, 13—17-aastased jäid rahule ka nende eri-programmiga võrkpalli- ja tennisemängu tehnikas.

Noored olid üldiselt rahul spordiinstruktoritega. Mõned märkused olid järgnevad: „Kõik instruktorid olid päris head inimesed", „Kasvatajad olid toredad ja kenad" ja „Mõned instruktorid karjusid liiga palju".

Küsimusele „Mis sinule ei meeldinud?" mainisid poisid 20-minutilist hommikuvõimlemist ehk aeroobikat. Toimkond ja kehatõuked olid ka mõnele poisile ebameeldivad. Ühele 11-aastasele tüdrukule ei meeldinud „jalgpall, tennis ja poisid". Ligi kolmandik noortest oleksid tahtnud rohkem magada.

Küsimustele „Kas tunneksid huvi tulla tuleval aastal tagasi?" ja „Kas soovitaksid spordilaagrit sõpradele?" oli ükshääleline vastus „Jah".

Küsimusele „Mida saaksime juurde lisada programmile?", suurem osa väiksed (7—10-aastased) ja keskmised (11—12-aastase) poisid vastasid „pesapalli". Keskmised poisid eelistavad ka maadlemist ja ameerika jalgpalli. Mõned suured poisid soovivad korvpalli ja mõned tüdrukud tahavad sulgpalli. Oli ka omapäraseid soove, näiteks sukeldumine ja kalastamine.

Mõned üldised kommentaarid:

— „Mul kangesti meeldis ja mul on hea meel, et ma õppisin nii palju."

— „See oli väga hästi korraldatud — juhatus oli ka väga hea — ei saa oodata järgmise aastani."

— „Terve värk oli väsitav." (11 aastane poiss).

— „Ma arvan see oli väga hästi tehtud. Seal oli palju head sporti nagu võrkpall, tennis, jalgpall ja asjad nagu niimoodi. Ma meeldin sportlaager." (7-aastane poiss).

— „Aruldane! Ma tulen tagasi — instruktorid olid väga head — nüüd ma oskan võrkpalli mängida."

— „Oli tore, õppisin palju ja toit oli hea . . . saime kõik vormi ja kindlasti tulen tagasi." (14-aastane tüdruk).

Need andmed olid koostatud laagri programmi juhi Tiit Romet'i poolt, kes neid esitas juhatuse esimesel sügiskoosolekul. Koosolekul selgus, et laager oli hästi õnnestunud ja et on mõtet seda jälle teha. Juhatus juba jätkab tuleva aastase planeerimist. Noorte mõtted ja ideed on neile abiks ja on teretulnud!

Malle Jürima

Gaidlipkond „Rajaleidjad" alustas sisehooaega

Toronto gaidlipkonna „Rajaleidjad" avakoondus toimus 21. septembril Peetri kiriku all saalis. Peale lippude sissetoomist ja küünalde süütamist luges vanemgaid Rita Lees Lydia Koidula luuletuse ilusas eesti keeles.

Senine lipkonna vanem ja asutaja gdr. Ene Runge andis viimasel juhtkogu koosolekul oma ameti üle nooremale, samas lipkonnas üles kasvanud ngdr. Tiia Kütt'ile. Nii astus uus lipkonna vanem ametisse avakoondusel. Oma tervituses noortele ja lastevanematele ütles ta, et Ene jälgedes ei ole kerge käia, aga ta püüab teha oma parima.

Senisele vanemale Ene Rungele andis lipkonna juht ngdr. Ingrid Kütt suure, kauni kimbu roose ja tänas lipkonnas tehtud töö ja noortele antud armastuse eest.

Ene omakorda tänas noori, juhte ja lastevanemaid aastatepikkuse südamliku koostöö eest ning lubas lipkonnale ka edaspidi jõudumööda abiks olla.

Gaidmaleva juht ngdr. Anne-Mai Kaunismaa ütles oma tervituses: „Meie tahame tütarlapsi kasvatada harmoonilisteks naisteks, tublideks emadeks, headeks inimesteks, kodanikkudeks ja eestlasteks. Meie ei taha olla „siidililled", vaid võrdleme endid kodumaiste rukkilillede ja karikakardega, mis ei vaja triiphoonet, et kasvada elujõuliseks."

Ühtlasi kuulutas ta Rootsi eesti gaidide eeskujul ja Gaidide Liidu ettepanekul 20. septembri,

Eesti Gaidide Peavanema Eleonore Hünersoni sünnipäeva „EESTI GAIDIDE PÄEVAKS",

mil mõeldakse eesti gaidluse sihtidele ja tulevikule.

Lipkonna uus juhatus kujunes järgmiseks: auvanemad — Meeli-Ann Tanner ja gdr. Ene Runge, vanemaks — ngdr. Tiia Kütt, juhiks ngdr. Ingrid Kütt, abideks Helen Sadul ja Lydia van der Veen, sekretäriks — Viivi Kabur-Dobrovics, laekuriks ngdr. Ilme Paar, esindajaks Kotkajärvele skm. Asko Kütti.

Hellakeste vanem — gdr. Anne Agur, juht — ngdr. Sirje Järvel, abideks — Lisa Kald ja Pia Kori. Gaidide vanem — Lydia van der Veen, juht — ngdr. Ingrid Kütt, abideks — Leili Lukas, Liisa Soots ja Erika Meipoom. Vanemgaidide vanem — ngdr. Katrin Kütti, juht — Lydia van der Veen, abi — Rita Lees, Kuldringi juht — ngdr. Ellen Allas.

Võeti vastu uusi hellakesi, seniseid hellakesi ülendati gaidideks, gaide vanemgaidideks ning uueks vanemgaidiks astus lipkonda Aime Olup. Kuldringi astusid gdr. Anne Orunuk ja Viivi Kabur-Dobrovics, mõlemad endised lipkonna liikmed. Lipkonnal on kolm üksik-vanemgaidi: Kristiina Isotamm Drumbos, Urve Voitk Orillias ja Linda Varve Ottawas.

Lipkonna juht ja üksuste juhid andsid ülevaate eelolevast talvise tegevusperioodi töökavast. Peale lühikest avatseremooniat pakuti koosolijaile tass kohvi või mahla, siis siirdusid üksused oma esimest koondust pidama.

Rajaleidjad

Maailmas 900 miljonit kirjaoskamatut

NEW YORK — ÜRO hariduse, teaduse ja kultuuriorganisatsioon UNESCO peab kirjaoskamatust vaesuse ja alaarenenuse põhjuseks ning järelduseks. UNESCO arvestas et maailmas on praegu 900 miljonit kirjaoskamatut, kellest 60% on naised. Kolm neljandikku kirjaoskamatuist elavad Aasias, Hiinas ja Indias. Kõrgeim kirjaoskamatuse protsent on Aafrikas, kus 54% elanikkonnast ei oska lugeda. Aasias on see 36,6 elanikkonnast, Ladina-Ameerikas ning Kariibimere saarestiku piirkonnas 17,3%.

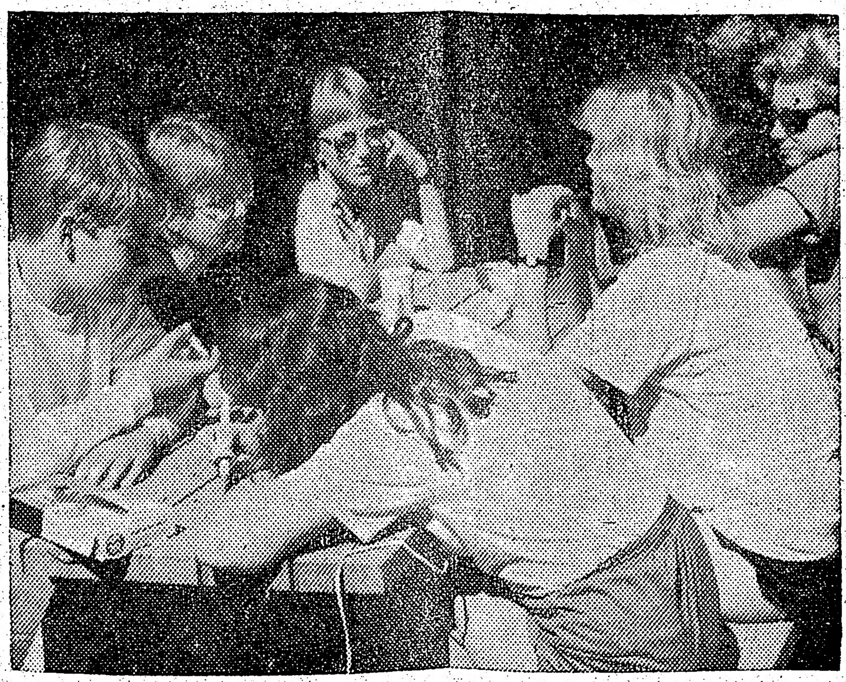

Gaidlipkonna „Rajaleidjad" juhid Kotkajärve päikesepaistel piknikulaua ümber sõelumas järgmise aasta töökava. Foto: Ervin Aleve

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

TÄHELEPANU!
PANK ON AVATUD TEISIPÄEVA ÕHTUTI
esmaspäeva õhtu asemel
ALATES 15. OKTOOBRIST
Informatsiooniks helistada:
465-4659

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251
Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$54.—	$68.—
Poolaastas	$30.—	$37.—
Veerandaastas	$16.—	$19.—

I KLASSI POSTILE LISADA SAATEKULU JÄRGMISELT:

I klassi postiga (kiripostiga):		Kanadas:	USA-s:
aastas	$59.—	+ $42.—	$47.—
poolaastas	$32.—	+ $21.—	$24.—
veerandaastas	$17.—	+ $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $132.—, poolaastas $69.— ja veerandaastas $36.—
Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3
Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ....
.... 19.......... Tellimise katteks lisan $........... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ....
Aadress ....
....
....
....

LAHKUS MEIE KALLIS EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

MARIA TOOME

sündinud GROSS

Sündinud 9. märtsil 1889 Kärus
Surnud 28. septembril 1985 Kohtla-Järvel

Sügavas leinas

AINO ja TIIU Kodu-Eestis
MAI ja ALEKS
HILJA ja MAX
HEINO ja LINDA
TÕNU ja MAI-LIIS
TIINA
PEETER ja JULIE
MIHKEL ja KAILI

Kas ema südant tunned Sa,
nii õrn, nii kindel, muutmata . . .
Puhka rahus!

Surma läbi lahkunud armast abikaasat

EDWARD VESKILT'i

sündinud 9. detsembril 1909 Eestis
surnud 11. septembril 1985
Vancouveris Kanadas

mälestab leinas

ANN

Ja vaim läheb Jumala juurde,
kes ta on annud.
Kog. 12:7

UUE KODUMAA MULDA UINUS RAHUSSE PUHKAMA

EDWARD VESKILT

sündinud 9. detsembril 1909
surnud 11. septembril 1985

Mälestavad teda leinas

SUGULASED Rootsis ja Eestis

Lahkus igavesse rahusse armas emakene

LINDA KULL

Sündinud 9. augustil 1891
Surnud 30. septembril 1985

Leinavad

tütar HELDI abikaasaga
tütrepoeg VALEV perekonnaga
tütrepoeg UKU
ja OMAKSED kodumaal

Ärasaatmine reedel, 4. oktoobril kell 10 hommikul Newbigging matusemajast.

Armast sõpra

HILMA TAALBERG'i

mälestavad

HELENE ja HUGO ALLISMA
ELLA ja BORIS KULL
LINDA ja VALDU LILLAKAS
ENDLA ja LEO SEPA
KARL VAIKLA

Mälestame leinas armast sõpra

LINDA KULL'i

VAIKI MELTS
LINDA ja PAUL TAMMELA
JUTA ja ELMAR JÄRV
ANETTE ja SEIA KOPPEL
LINDA ja MART TAMM

San Francisco Marine World kolib

REDWOOD CITY, KALIFORNIA: Eestlastele hästituntud õpetlik lõbustuspark Marine World Africa USA jääb praeguses asukohas avatuks kui k.a. septembrikuu lõpuni. Talveperioodi kasutatakse vaalaskalade, delfiinide ja maaloomade üleviimiseks Vallejosse, kus praegu on käimas uue pargi ehitamine.

Marine Worldis toimus 1983. a. Lääneranniku Eesti Päevade rahvapidu, millest võttis osa 1200 eestlast. Sealse delfiinide staadioni tornis ilutses kaks aastat replika ajaloolisest tuulelipust „Vana Toomas" ja Eesti Päevade ajal ning järgnenud kahel kuul lehvis seal ka sini-must-valge vimpel.

Uus Marine World Vallejos, milline linn asub San Franciscost 25 miili põhja suunas tuleb kaks korda suurem ja pakub külastajatele palju uudsusi, mis kohandatud elektroonika-raalide ajastule. Park läheb maksma 40 miljonit dollarit selle esimeses faasis. Ehitajaks on eestlaste sõber, kreeka päritoluga senine pargi omanik ja direktor Michael B. Demetrios.

Praeguse Marine Worldi kohale ehitatakse kõrghotelle, büroode hooneid ja kujundatakse uus konverentside tsentrum San Francisco poolsaarele, milline praegu selles piirkonnas puudub.

Niisiis ei ole võimatu, et kümne aasta pärast eestlased kohtuvad samas kohas, aga erinevates olukordades.

Äsjalõppenud Portlandi Eesti Päevad lasevad oletada ja tuletada uusi suundi.

Marine Worldi avamine Vellejos toimub kavade kohaselt 1986. a. kevadel. Looduslikult on uus asukoht meeldivam — järve kaldal mägedevahelises puudega kaetud orus.

AB.

Inglise välisminister ei poolda sanktsioone

OTTAWA — Inglise välisminister Geoffrey Howe, kes pidas läbirääkimisi Kanada valitsusega, lükkas resoluutselt tagasi sanktsioonid Lõuna-Aafrika vastu, kui abinõu surve avaldamiseks apartheidi lõpetamisele. Samal ajal on Kanada välisminister valmis täieulatuslikeks majanduslikeks ja diplomaatlikeks sanktsioonideks. Kanada kaevurite ametiühingu tegelane nõudis, et Clark välisministri kohalt lahkuks, pärast seda kui ta nõudis lõunaaafrika kapitaliga töötava kaevanduse sulgemist. Selle sammuga kaotaksid ligi 2000 töölist töökohad ja kogu 9000 elanikuga kaevanduslinn oleks määratud kadumisele.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

736-1170
Kodus 223-0201

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP

Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

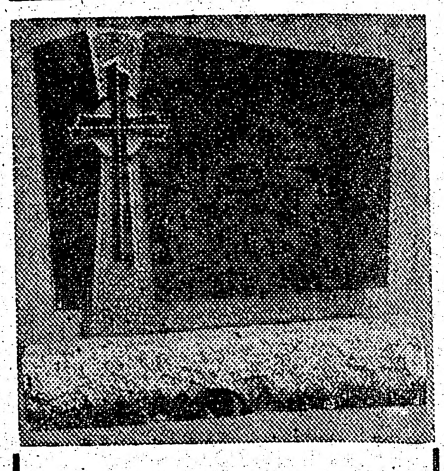

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

R. S. KANE LTD.

Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

Nigulistest sai muuseum

Pahandused ja õnnetused Niguliste kiriku remontimisel on lõppenud. 30. detsembril toimunud kontsert anti ehitajatele, projekteerijatele ja restaureerijatele, kelle „jõupingutuste tulemusel" on unikaalsest arhitektuurimälestisest saanud omalaadne muuseum-kontserdisaal, Eesti NSV Riikliku Kunstimuuseumi filiaal. Niguliste taastajate auks esinesid Eesti NSV Riikliku Filharmoonia kunstikollektiivid ja solistid.

Nagu nüüd selgub, võttis arhitektuurimälestise ennistamisest osa üle 50 Eestis olevat organisatsiooni, abi toodi ka Leningradist ja Leedumaalt, samuti Poolast, kust varemgi on toodud Tallinna vanade hoonete restaureerijaid. Kõigi nimed pandi kirja ürikus, mis koos muude reliikviatega asetati tornikiivri kullatud munasse.

Suurt toetust olid ehitajad saanud tallinlastelt, kes vabal ajal tulid Nigulistet toetama. Kuigi juba kontsert peeti, polevat Niguliste siiski veel valmis, tööd jätkuvad, tornikiiver tuleb katta vaskplekiga. Kevadel alustatakse muuseumieksponaatide kohalepaigutamisega ja ümbruse korrastamisega.

Peapiikop Hark Ahvenamaal

Eesti peapiiskop Edgar Hark viibis hiljuti Ahvenamaal külas Soome peapiiskopil John Vikströmil, kes oli seal suvitamas. Kohalik leht intervjueeris peapiiskop Harki, kes muide näib omavat võimaluse väliskülastusiks ja kes on Soomes käinud juba 15 korda.

Kui kõva korra alla on okupeeritud Eestis elav peapiiskop, selgub kohe, et ta intervjuus poole sõnaga ei eksi korra, käsu-keelu vastu. Ta rõhutanud intervjuus, et „Eesti kirikul pole mingeid probleeme". Ka eesti keel ja kultuur polevat mingis ohus sisserändajaile vaatamata. Sisseränd olevat tingitud tööjõu puudusest. Viimaseil aastakümneil on sisse rännanud venelasi, ukrainlasi, valgevenelasi jt. 1,5 miljoni elaniku juures olevat Eestis 900.000 eestlast. Ja ikkagi väidab peapiiskop, et eesti kultuur polevat mingis ohus. Et seda näidanud ka laulupidu 30.000 lauljaga.

Luteri kirikul Eestis olevat 145 kogudust ja 200.000 liiget. Kolm kogudust asuvad väljaspool Eestit, neist üks Petroskois, teine Pushkinos Vene Karjalas ja kolmas Petsaris, Leningradi lähedal.

Kiriklikest eestlastest olevat 80 prots. luterlased, 5—7 prots. ap. õigeusku ja 5 prots. Baptistid ja metodistid.

Tegutsevat ka kaks katoliku kogudust.

Piiblite puudust, millest kirjutab lääne ajakirjandus, Eestis polevat. Piibleid ja psalmiraamatuid on küllalt. Hark teatas ka, et umbes aasta pärast ilmub uus Piibli tõlge, mille Uue Testamendi osa juba lõpetatud. Töötatakse koos soomlastega vastavates komisjonides.

Hark väitnud, et kristlased võivad vabalt oma usutalitusi teostada. Kuigi enamus kirikusse ei kuulu, ei ole neil ka midagi kiriku vastu. Varem on kiriku liikmete arv vähenenud, nüüd on see jäänud seisma.

Usuteaduse õppijaid teoloogilises instituudis on kogunenud enam, ja nende arv on tõusnud 25-elt 56-le.

Kirikukoorid laulupeos ei osalenud. Muidugi seda ei ütelda, et neid ei lubatud. Kooride liikmeid olnud aga laulmas, teiste kooride koosseisus.

Peapiiskop ei teadnud midagi, et kirikukommete täitmine viib inimese kohalt vallandamiseni. Noori narritakse kui nad on kirikurahvas jne.

Peapiiskop Hark valdab soome keelt ja ta ütleb, et vaatab Tallinnas Helsingi TV-d.

Paljusid rootsi filme ta ei poolda-vat. Veel selgub, et peapiiskop läheb tuleval aastal pensionile, olles 50 aastat tegutsenud õpetajana.

(EPL)

rancisco Marine
kolib

OD CITY, KALIFORNIA:
e hästituntud õpetlik lõ-
k Marine World Africa
praeguses asukohas ava-
k.a. septembrikuu lõ-
lveperioodi kasutatakse
ade, delfiinide ja maaloo-
viimiseks Vallejosse, kus
käimas uue pargi ehita-

Worldis toimus 1983. a.
niku Eesti Päevade rahva-
lest võttis osa 1200 eest-
alse delfiinide staadioni
tses kaks aastat replika
st tuulelipust „Vana Too-
Eesti Päevade ajal ning
kahel kuul lehvis seal
ust-valge virnpel.
rine World Vallejos, mil-
asub San Franciscost 25
ja suunas tuleg kaks kor-
m ja pakub külastajatele
dsusi, mis kohandatud
ka-raalide ajastule. Park
ksma 40 miljonit dollarit
eses faasis. Ehitajaks on
sõber, kreeka päritoluga
rgi omanik ja direktor
3. Demetrios.
se Marine Worldi kohale
kõrghotelle, büroode
kujundatakse uus konve-
sentrum San Francisco
le, milline praegu selles
s puudub.

i ole võimatu, et kümne
ärast eestlased kohtuvad
ohas, aga erinevates olu-
s.

nud Portlandi Eesti Päe-
ad oletada ja tuletada
di.
Worldi avamine Vellejos
vade kohaselt 1986. a.
Looduslikult on uus asu-
divam — järve kaldal
helises puudega kaetud

AB.

välisminister ei
sanktsioone

WA — Inglise välisminis-
frey Howe, kes pidas lä-
si Kanada valitsusega,
soluutselt tagasi sanktsi-
õuna-Aafrika vastu, kui
rve avaldamiseks apart-
etamisele. Samal ajal on
välisminister valmis täie-
ks majanduslikeks ja dip-
eks sanktsioonideks. Ka-
aevurite ametiühingu te-
udis, et Clark välisminist-
lahkuks, pärast seda kui
s lõunaaafrika kapitaliga
aevanduse sulgemist. Selle
kaotaksid ligi 2000 töö-
had ja kogu 9000 elani-
vanduslinn oleks määra-
misele.

enamaal

viibis hiljuti Ahvena-
n Vikströmil, kes oli
rvjueeris peapiiskop
aluse väliskülastusiks
orda.

rast ilmub uus Piibli tõl-
Uue Testamendi osa juba
. Töötatakse koos soom-
astavates komisjonides.
väitnud, et kristlased või-
lt oma usutalitusi teosta-
i enamus kirikusse ei kuu-
neil ka midagi kiriku vas-
m on kiriku liikmete arv
d, nüüd on see jäänud

duse õppijaid teoloogilises
dis on kogunenud enam,
de arv on tõusnud 25-elt

koorid laulupeos ei osale-
dugi seda ei ütelda, et neid
d. Kooride liikmeid olnud
mas, teiste kooride koos-

skop ei teadnud midagi, et
nmete täitmine viib inime-
lt vallandamiseni. Noori
se kui nad on kirikurahvas

skop Hark valdab soome
ja ta ütleb, et vaatab Tal-
Helsingi TV-d.
rootsi filme ta ei poolda-
l selgub, et peapiiskop lä-
val aastal pensionile, olles
t tegutsenud õpetajana.
(EPL)

Kinnisvarade ostu ja müügi puhul

(ELUMAJAD, ÄRIRUUMID JA SUVILAD)

Toomas Mankin
Associate Broker

Kontoris 482-5544
kodus 447-3782

L.S. Snelgrove (1981) Ltd.

Shveitsi abielunaiste võit rahvahääletusel

ZÜRICH (Reuter) — Shveitsi abielunaised said endale võrdsed õigused oma elukaaslastega hiljutisel rahvahääletusel. Uus seadus, mille üle ägedalt vaieldi enne hääletust, toovat sellele vastuseisjate arvates abieluprobleemid kohturuumidesse ja avalikkuse ette.

Uus seadus, mis asendab 1907. aastal vastuvõetud seadust, annab abielunaistele võrdsed õigused perekonnapeana:

— abielulahutuse korral on naisel õigus poolele perekonna varandusest, mitte ainult kolmandikule nagu varem. Kui mees peaks surema, on naisel õigus poolele varandusest. Varem said lapsed kolm neljandikku varandusest.

— Mõlemal abielupoolel, olgu siis mees või naine, on õigus nõuda „koduhoidja palka" kui ta ei peaks väljas töötama ja hoolitseb kodu ning laste eest.

Vajatakse

koristajat

Bayview & York Mills rajoonis. Hel. pärast kella 6, tel. 444-8252

Juutide kaitseliidu juht lahkus kohalt

NEW YORK — Rabi Meier Kahane lahkus Juutide Kaitseliidu juhi kohalt mis teeb talle kergemaks USA'sse tagasi pääsemise, kui teda sunnitakse lahkuma USA kodakondsusest. Viimane asjaolu on tingitud sellest, et Iisraeli parlamendil on ettenähtud seaduse vastu võtmine, et ükski parlamendiliige ei tohi olla kahe riigi kodanik. Kahane on ainus, keda see seadus puudutab.

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu

Tel. 496-2334
kodus 499-8193

Allan Prümmel

Kanadalased ostku rohkem vene vodkat

N. Liit sooviks Kanadalt suuremaid tellimisi, et kanadalased sõidaksid rohkem Lada autodega ja jooksid rohkem vene vodkat. Moskvas öeldi, et ta tahab kasutada sellekohast survet uuendamisele tuleva Kanadalt viljaostulepingu puhul. Samal ajal, kui venelased on ostnud Kanadast kahe miljardi dollari eest põllumajanduslikke tooteid, siis Kanada on ostnud vaid 26 miljoni dollari väärtuses kaupa, peamiselt autosid, traktoreid ja alkoholi.

Ahne peigmees kaotas kõik

New Delhi (DPA) — Üks india pruut katkestas abiellumise tseremoonia kui ta peigmees altari ees nõudis temalt lisakaasavara. See juhtus Tirukkadayn'is, Lõuna-Indias, kui pärast tseremoonia algust peigmees nõudis, et pruut lisaks kaks kuldmünti oma kaasavarale. Pruut keeldus kategooriliselt, katkestas tseremoonia ja abiellus samas ühe noormehega pulmaliste hulgast.

ALATI VALMIS!

2. Kor. 6:1—10

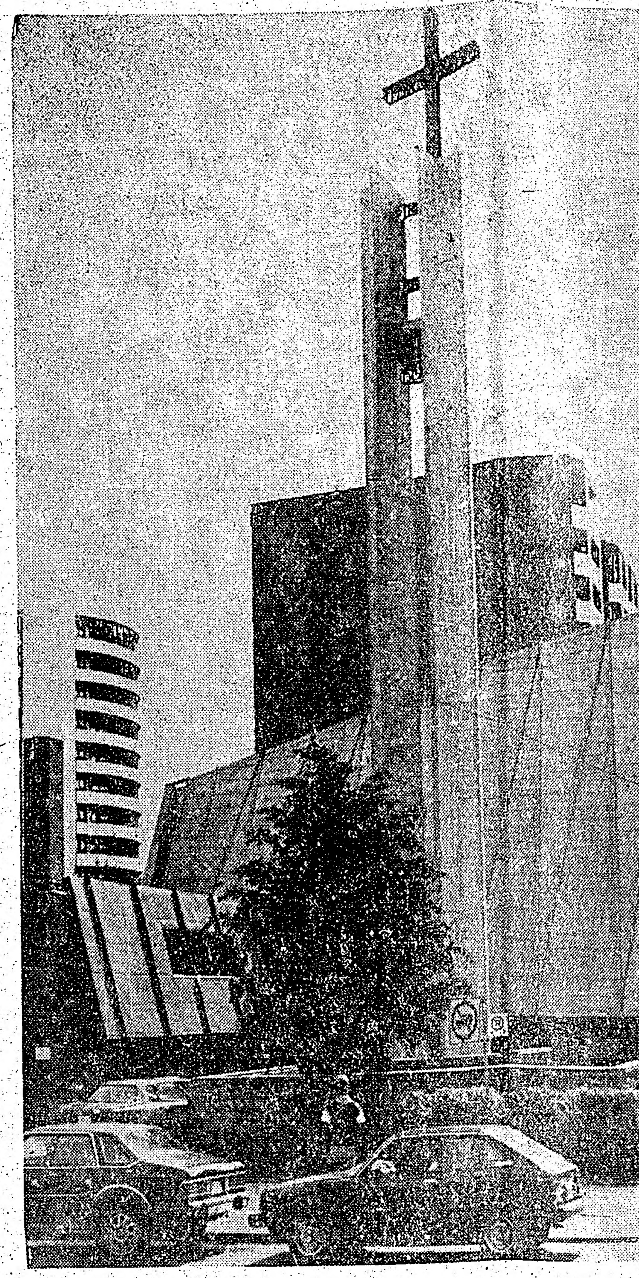

Peetri kirik Torontos

Rooma leegionäri kiivril ilutsesid tähed S ja T, mis on ladinakeelse hüüatuse — „seper tales" s.t. „alati valmis" esitähtede kombinatsioon. Impeeriumi sõjaväel tuli igas olukorras vallutuste huvides surmani ustavalt võidelda.

Ent Pauluse südamesse oli kirjutatud Kristuse Jumala riigi armastusevangeeliumi vaimne vormel — alati valmis. Apostel oli nõrk terviselt, aga tugev Jumala Vaimu väes.

Tänane kirjasõna on heroiline lugulaul Paulusest kui ristikoguduse rajajast ja misjonärist. Esitan mainitust mõningaid mõtteid: „Kõigis me näitame endid Jumala abilistena; suures kannatuses, viletsuses, hädades, kiusatustes, hoopide all, vangis... Teesklemata armastuses, tõe sõnas, Jumala väes, õiguse relvadega paremas ja vasemas käes; aus ja häbis, kurja kõne all ja hea all; kui eksitajad ja ometi tõelikud, kui tundmatud ja ometi tuntud, kui kurvastatud, kuid ikka rõõmsad..."

Alati valmis! on meie skautlike ja gaidlike noorte lipukirjaks. Ikka püüda tegutseda positiivselt ja luua inetust ilu ning väärtusetust väärtuslikku.

Tuhanded kaasmaalased on täitnud momendi kriitilisel ajastul tulemuslikult oma paleusi, olles alati valmis heitluseks totalitaarse, vägivaldse vaenlasega — olgu usulisel, hariduslikul, kultuurilisel, poliitilisel, ühiskondlikul j.m. aladel. See on meie rahvuslik kaardivägi, seemneks vabale inimkonnale.

Kolmkümmend aastat tagasi toimus meie Peetri kiriku sisseõnnistamine. Peetri kiriku tekkelugu on koguduse vaimse eliidi looming. Kogudus rajati 3. augustil 1948 Toronto .. John'i luteriusu kiriku ruumes. Sellele me koguduse asutajate pisukesele hulgale kuulugu juubelipäeval eriline tunnustus ja austus. Vaevalt jõutud uuele mandrile — homne päev alles ähmane ja raskusterikas, kuid kõigile takistustele vaatamata organiseeriti vapralt oma eesti kogudus ja kirik. Julge pealehakkamine — alati valmis — oli pool võitu, millest arenes vaba maailma eestlaskonna arvukam usuline koondis ja Kristuse evangeeliumi rakendav vaimne pere.

Koos usulise tööga oli vastasutatud kogudusel alguses abistavaid ja rahvuskultuurilisi ülesandeid, sest puudusid veel vastavad kesksed organisatsioonid. Korraldati meelelahutuslikke õhtuid ja kirjanduslikke kokkutulekuid. Teadete osas asendati ajalehti, mis hakkasid hiljem ilmuma. Organiseeriti noori. Startisid skautide ja gaidide lipkonnad ja 1949. aasta oktoobris Toronto Eesti Täienduskool, samuti näitlejad ja rahvatantsijad.

Tuhandetele kaasmaalastele soetati käendamise kaudu Kanadasse pääsu võimalused, eriti sõduritele. Õpetaja korter kujunes läbikäigulaagriks. Järkjärgult loodi kõik vajalikud asutused ja komiteed ja kogudus sai mahti süveneda omal usulisel alal.

Alustati pühapäeva kooliga. 1948. aasta jõuludeks esitati kiriku saalis laste jõulukava. Jaanuaris 1949 omas pühapäevakool juba kindlama kuju — vajaliku juhatajaga ja õpetajatega ning esialgse õppematerjaliga. Kõik toimus **alati valmis** parooliga, nagu üleöö. Polnud aega vaieldagi — ma ei kõlba selleks otstarbeks, mul pole oskust, kogemust ega diplomi. Haarati elul sarvedest kinni. Ei targutatud, vaid tegutseti.

Mu silmade ees kangastub vapper pioneeride-vägi — noori ja vanu- juhtival positsioonil ja tavalisi koguduse liikmeid, kelle arvel ütleksin Pauluse sõnadega: „Jumala abilised." Jumalalt sisendatud vaimustusega südames — seega üritustel hoogu ja sisu.

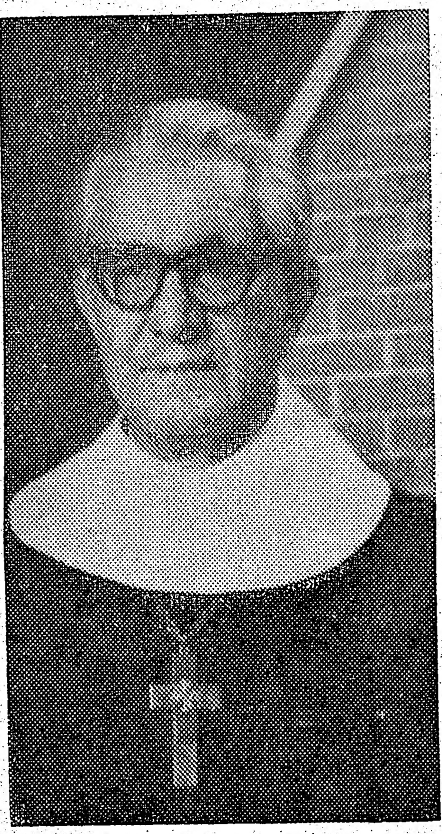

Õpetaja Oskar Puhm

Kolmkümmend kaunist aastat on suubunud minevikku. Terve inimiga külvi hingede põllul. Tuhanded jumalateenistused ja talitused. Ristitud lapsed ammugi täiskasvanud ja neil omal lapsed. See on Jumala arm, et olen seda võinud näha ja kaasaelada. Eriliselt mõtlen neile, kelle maine matk on lõppenud, kuid minu mälestustes elavad nad nagu eile.

Vaimulikku muusikat on harrastatud ja sisustatud arvukalt jumalateenistusi ja kontserte heade kooride ja solistide kõlava lauluga. Peertri koguduse väärikas Cantate Domino koor pühitses juba veerandsajalist juubelit. Noorte ja pühapäevakooli ning leerieelsete koorid on kogudust rõõmustanud noorte häälte helinaga.

Pühapäevakooli ja leeri vahelise perioodi täidab edukalt leerieelsete rühm (vanuses 12—15 aastat).

Jumalasõnas süvenemiseks on peetud algusest peale piiblitunde ja evangeeliumi nädalaid.

Koguduse eriliselt aktiivne naisring on lakkamatult korraldanud tuluõhtuid, näitemüüke, koguduse väljasõite jne. Nende panus on olnud väga tähtis meie kiriku juurdeehituste ja lõpliku kujundamise osas.

Alaliselt on ehitatud. Kogudusel on võlavaba oma kirik ja aktiviteediks vajalikud kõrvalruumid ja võimsa puidust ristiga märgitsetud kellatorn mis heliseb rõõmsatel ja kurbadel hetkedel.

Peetri kirik on oma ehitusstiililt lihtne ja hubane, kodumaise tare sugemetega. Ristnurkadega altari ja kantsiga ning taeva poole pürgiva teravik katusega. Kirik on äratanud üldist heakskiitu ja jäljendamist, tehes au Eesti nimele.

Tänu Jumalale — meie püüdlusi on krooninud edu. Tänu kõigile, kes **„alati valmis"** mentaliteediga on rajanud ja kasvatanud Peetri kogudust. Jätkugu sama vaimsus ka tulevikus!

Meie oleme pääsenud saatana võimust. Usk on pühitsenud meie tõekspidamisi ja tiivustanud, kui kipume väsima. Jeesus ütleb: „Kõik tuleb heaks neile, kes Jumalat armastavad", nii helgeil kui süngeil päevil.

Issand kingi Peetri kogudusele püsivat jõudu mitte väsida ega tüdida, vaid olla **„alati valmis"** jätkama pioneerarmastuse vaimsuses.

Olgu taevane õnnistus me kodudega, kogudusega ja rahvaga kodumaal ja hajuli terves maailmas!

Õpetaja OSKAR PUHM

TORONTO LINN

TEADAANNE
Minimaalne küte

Toronto linna majutamise-määruse kohaselt (Housing By-law) on majaomanik vastutav selle eest, et iga toa temperatuur on vähemalt 21°C (70°F) 15. septembrist kuni 1. juunini. Ainus erand on olukord, kus üürnikkudel on võimalik ise reguleerida oma kodu temperatuuri.
Kui te olete üürnik ja te arvate, et teie korter pole piisavalt köetud teatage sellest majaomanikule kas suuliselt või kirjalikult. Kui see ei anna tagajärgi helistage Hoonete ja Inspektsioonide Osakonnale (Buildings and Inspections Department) numbril 947-7960. Osakond on avatud esmaspäevast reedeni kella 8.30—16.30. Pärast tööpäeva lõppu helistage numbril 947-7149.

Michael L. Nixon, P. Eng.
Commissioner of Buildings and Inspections
and Chief Building Official

Pärast 16. detsembrit helistage numbritel 392-7960 ja 392-7149

Maapõuevarade leidmine ja kasutamine muutub kulukamaks

Kaevandusinseneride kongress Inglismaal

Septembri teisel nädalal toimus Inglismaal, Harrogate linnas Kuues Rahvusvaheline Kaevandusinseneride Kongress. Delegaate oli üle neljasaja ja kõik viis kontinenti olid esindatud. Kanada viieliikmelise delegatsiooni kuulus professor Valdek Raiend, Ryerson Polytechnical Institute'st.

Kongressi teemadeks olid maapõuevarade kasutamine, maakoore liikumine, kaevurite julgeolek ja looduskaitse. Teaduslikud ettekanded toimusid samal ajal kolmes saalis ja neid võis kuulata kolmes ametlikus kongressi keeles — inglise, saksa ja vene. Samadel päevadel oli korraldatud mitmeid tehnilisi ekskursioone pealmaa ja allmaa kaevandustesse.

Söekaevanduste grupid olid väikesed, kaevandusse mindi töö ajal koos kaevuritega. Maltby söekaevandust South Yorkshire's külastas kaheksa inseneri; soomlane, hollandlane, sakslane, austraallane, kaks lõunaaafriklast, ameeriklane ja kanadalane V. Raiend.

Kaevanduse poolt oli täielik kaevuri riietus ja julgeoleku varustus. Kaevanduse sissekäigus kontrolliti iga isikut, seinal oli suur nimekiri „Kontraband", mida ei tohi kaevandusse viia, isegi patareidega käekellad olid keelatud. Laskusime liftiga 800 meetri sügavusse. Väikese „rongiga" sõitsime kilomeetri, siis liikusime jalgsi edasi kuni jõudsime kahemeetrilise söekihiga kaevandusse. Töö oli täielikult mehaniseeritud, sütt kaevati 220 meetri pikkuselt. Kaevurite tunnel oli vaevalt meeter lai ja kõrge, mitmes kohas hulga madalam. See pikkus tuli kõigil sõna tõsises mõttes põlvili või roomates katta. Temperatuur oli +85°F, õhk söetolmune ja põrand vesine. Töötunnelist väljudes tuli visata ennast kõhuli kiiresti liikuvale konveierile söe otsa ja nii toimus prii sõit ligi kilomeetri pikkuses, siis tuli vastavale platvormile hüpata nagu seda teevad kaevurid.

Oli huvitav otseselt näha ja kaasa teha kaevuri igapäevane retk. Pole midagi imestada, et kaevuri elukutsest palju ei hoolita. Eestlasi on olnud Belgias, Inglismaal ja ka siin Kanadas kaevuritena tööl, kuid tänapäeval vist väga üksikud eestlased teenivad igapäevast leiba kaevuritena.

Maapõuevarade leidmine ja majanduslikult tasuv kasutamine muutub järjest kulukamaks ja mida sügavamale minnakse, seda enam on kaevurite julgeolek ohustatud ja selle kaitsmine raskendatud. Pea kõigist tehnilistest ettekannetest torkas silma kaevurite julgeoleku probleem. Samuti looduskaitse, maapinna uuesti kasutusele võtmise projektid on paljudes maades esimeseks nõudeks, et üldse kaevanduse avamisele mõelda.

Veel torkas silma, et kõik Ida-Euroopa riigid olid esindatud ja pole kunagi varem kuulnud ega näinud nii suurt delegatsiooni N. Liidust — 29 inseneri, enamuses ülikoolide õppejõud ja ministeeriumide esindajad. Jäi mulje, et uus N. Liidu suund ei olnud nendeni veel jõudnud. Tulevad koos, istuvad koos ja lahkuvad koos. Hotellis juhuslikult kokku sattudes sõnagi inglise keelt „ei oska" ega räägi. Ametlikkudel sõnavõttudel kasutavad tõlki. Olen kindel et nad kõik on aastaid inglise keelt õppinud, aga läände tulles unustasid selle Moskvasse maha.

Tshehhid ja ungarlased olid samuti suurearvuliselt esindatud ja nende poolt ettekantud tehnilised ettekanded olid väga huvitavad ja õpetlikud. Kõige vabamalt ja faktе esiletoovalt esinesid USA insenerid, rääkides ka õnnetuste põhjustest ja kui palju on olnud inimkaotusi.

Johannes Järvalt
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR

Telefon 751-7490

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga.
Tasuta hindamine. Helistage: töökoja tel. 832-2238
kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

TÄHELEPANU!
Parkway Baker'i tooteid on nüüd saadaval ka BROADVIEW DELICATESSEN'i äris, 141 Danforth Ave.
Parkway Bakery
127 Manville Rd. Unit 14
Scarborough — Tel. 751-0066

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ **31 aastat tööpraktikat** ☆
Tel. 533-9334

SPORT

Masterite olümpiamängudel tehti 42 maailmarekordit

Kuuendad olümpiamängud peeti juuni lõpul Roomas. Need kestsid üheksa päeva 4330 osalejaga 48 riigist. Suurimalt olid esindatud Itaalia — 1435, L.-Saksamaa — 646, USA — 355, Inglismaa — 230 ja Austraalia — 192. Kanadalaste grupis oli 61, neist 17 naist. Võistlused peeti nelja väga heal ja lähestikku staadionil kaasaarvatud 1960. a. Olümpiastaadion. Mussolini ajal ehitatud Marmi staadioni kasutati avatseremooniaks.

Enim võistlejaid oli maratonis — 1007. Järgnesid 5000 m, 100 m, 10000 m ja 200 m jooksud üle 600 osalejaga. Võistluse suurusest annab ettekujutust teadmine, et 11-nes klassis 100 m võitjate selgitamiseks korraldati 135 starti! Mängude suursündmuseks, kohe pärast avatseremooniat, kujunes kahe üle 90-aastase mehe duell 100 m jooksus. Võitis Azad Singh Indiast ajaga 29,95, jättes itaallase F. Tocco teiseks. Kokku mehed tegid 20 ja naised 22 maailmarekordit, enamuses 400 m jooksus ja kolmikhüppes (kolmes vanuseklassis meestele), 800 ning 5000 m jooksudes (neljas klassis naistele).

Ameerika medalite hulk oli 163 (54 kulda, 58 hõbedat ja 51 pronksi). Kanadalaste saak oli 41 medalit (17, 14 ja 10).

Tuntud tippspordi sportlasist ainult kaks oli edukad: P. O'Brien (M50) võitis kettaheite, aga kuulitõukes (kahekordne olümpia kuld) jäi teiseks.

Maailma 22 parima masteratleedi hulgas oli kolm kanadalast: G. Smith (M40) võitis kolm ala, I. Hume (M70) tegi kaks maailmarekordit, E. Kozak (N40) võitis kolm ala. Nende hulka kuuluks ka L. Marvin kahe maailmarekordiga.

Eestlane Karl Trei (M75) Torontost, võitis kaugushüppe (3.98), oli teine kolmikus (8.43) ja 80 m tõkkeis (16,97), neljas odas (26.76) ja kõrguses (1.20).

Maailma Masterite peakoosolekul valiti kaks torontolast tagasi juhatusse: D. Farquharson, presidendiks ja A. Lynn, laekuriks. Otsustati veel, et Maailma Masterid (WAVA) ühinevad Rahvusvahelise Amatööratleetide Liiduga (IAAF) ja järgmised Masterite Olümpiamängud peetakse 1987. a. 29. nov. —7. dets. Melbourne'is

erk

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti vibulaskevõistlustel võitis naistest ülekaalukalt noorteklassi kuuluv viljandlanna Anne Pakas 2403 silmaga. See on parim tulemus käesoleval aastal Eestis harjutuses FITA-2. 60 m distantsil püstitas ta uue Eesti noorte rekordi 319, kordas 307 silmaga 50 m rekordit ja laskis 30 m võrdselt Ave Peetriga 342 silma, mis on samuti noorterekordi kordamine. Teise koha sai Aigi Lillep 2387 silmaga ja kolmanda temale ühe silmaga kaotanud Christyn Villik.

Ka Jaan Loti võit oli ülekaalukas. Olles parim kõigil distantsidel, kogus ta harjutuses FITA-2 2536 silma, mis on uus Eesti rekord ja ületab Mati Vaikjärve tippsumma 26 silmaga. Teiseks jäi Andrus Kombe 2456 ja kolmandaks Mart Roostfeldt 2274 silmaga.

Võistluse teisel poolel selgitati Tallinna käesoleva aasta meistreid. Naistest tuli esikohale Kersti Veer 1275, teine Anne Pikas 1239, kolmas Tea Tael 1207 silmaga. Meestest kordas Jaan Lott Eesti rekordi 1280, teiseks jäi Andrus Kombe 1218 ja kolmandaks Meevo Ruus 1163 silmaga.

Seedrioru lastesuvekodu ujumisvõistluse tulemused

5—6-aastased tüdrukud:
25 m vabalt: 1) Virve Aljas 1.00, 2) Kai-Lii Veer.
25 m selili: 1) V. Aljas 1.03.
8—11-aastased tüdrukud:
25 m vabalt: 1) Aimee Ellerbusch 29,5, 2) Joanna Blackwell, 3) Tiiu Nõmmik.
25 m selili: 1) J. Blackwell 38,2, 2) A. Ellerbusch, 3) T. Nõmmik.
25 m rinnuli: 1) A. Ellerbusch 45,0, 2) J. Blackwell.
14—15-aastased tüdrukud:
25 m vabalt: 1) Anneli Ainso 17,8, 2) Krista Kadai, 3) Triina Ellerbusch.
25 m selili: 1) T. Ellerbusch 23,1, 2) A. Ainso, 3) K. Kadai.
25 m rinnuli: 1) A. Ainso 22,2, 2) K. Kadai, 3) T. Ellerbusch.
8—9-aastased poisid:
25 m vabalt: 1) Thomas Rebane 27,7, 2) Eerik Aljas, 3) Jeremy Stuzka.
25 m selili: 1) T. Rebane 34,7, 2) J. Stuzka, 3) E. Aljas.
25 m rinnuli: 1) T. Rebane 37,5, 2) J. Stuzka, 3) E. Aljas.
10—11-aastased poisid:
25 m vabalt: 1) Allan Rebane 21,5, 2) Mark Paar, 3) Raivo Nõmmik.
25 m selili: 1) M. Paar 25,4, 2) A. Rebane, 3) Karl Rebane.
25 m rinnuli: 1) A. Rebane 28,5, 2) M. Paar, 3) Arne Rungi.
14—15-aastased poisid:
25 m vabalt: 1) Peter Paas 16,12, 2) Chris Perry, 3) Hendrik Nõmmik.
25 m selili: 1) P. Paas 22,13, 2) C. Perry, 3) H. Nõmmik.
25 m rinnuli: 1) P. Paas 24,5, 2) C. Perry, 3) H. Nõmmik.

RISTSÕNA NR. 1257

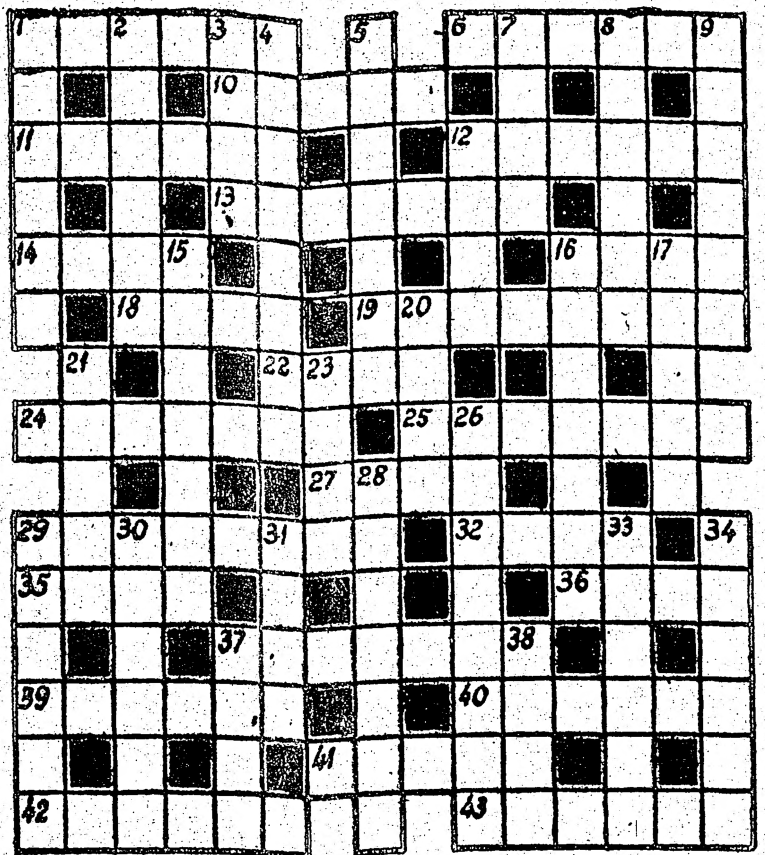

Põikread: 1. Kerge puuehitus, 6. Vaht, järelvaataja, 10. Ühe usundi jumal, 11. Raudteejaam Viljandimaal, 12. Lauamäng, 13. Kunstlik kehaosa, 14. Muinasegiptuse jumalanna, 16. Ameerika filmidiiva, 18. Soome kirjanduse suurkuju, 19. Vaev, valu, 22. Allpool asuv, 24. Itaalia naiskirjanik, Nobeli preemia laureaat, 25. Walter Scotti tuntumaid teoseid, 27. Eesti kultuuriajakiri, 29. Kurtma, hädatsema, 32. Põletab, 35. Ida pool, 36. Vanaduse, 37. Omaaegne eesti tantsukunstnik, 39. Rändan, 40. Antiikaja suurmees, 41. Vankri osad, 42. Ehteasi, 43. Kiiruse vastand.

Püstread: 1. Hoonete grupid, 2. Väike rull, 3. Kolme eesti heliloo- ja nimi, 4. Teatud ilutaimed, 5. Baltikumi käsitlev kogu raamatuid või ürikuid, 7. Üks nn. väikestest prohvetitest, 8. Eesti ooperilaulja, 9. Kreeka saar, 12. Fakulteedi juhataja ülikoolis, inglise keeles, 15. Seal asuvad paljude eestlaste viimsed puhkepaigad, 16. Suurem kui tänav, 17. Kanada pikemaid jõgesid. 20. Võõrapärane mehenimi, 21. Isiklik asesõna, 23. Lame oru põhi, 26. Omaaegne film ja populaarne lööklaul, ka ühe Euroopa linna nimi, 28. Tuleb kirjutada postisaadetisele, 29. Kole, 30. Kahe joone vaheline osa tabelis, 31. Mehenimi, 33. Kattev kest, ümbris, 34. ...torm — loodusnähe, 37. Lai hunnik, 38. Taani helilooja, populaarse tango autor.

RISTSÕNA NR. 1256 LAHENDUS

Põikread: 1. Sm, 3. Tik, 6. Pitka, 10. Paar, 11. Jama, 12. Suvi, 13. Raasiku, 15. Soela, 17. Els, 18. Gish, 19. Ink, 21. Irene, 24. Usk, 25. Saku, 27, Emmet, 29. Oks, 31. Puhvet, 33. Danton, 36. Ema, 37. Virgo, 39. Lear, 41. Goa, 42. Ambla, 44. Toa, 46. Ader, 48. Lai, 50. Salla, 52. Burlesk, 54. Kane, 55. Soop, 56. Esta.

Püstread: 1. Saal, 2. Maasik, 4. Ijk, 5. Kaugem, 6. Pass, 7. Tse, 8. Kulikov, 9. Avan, 10. Pretsedent, 14. Ine, 16. Ohutu, 20. Kostariika, 22. Ruut, 23. Nenni, 26. Alam, 28. Epsom, 30. Kera, 32. Hull, 34. Nagaan, 35. Ovaal, 38. Garbo, 40. Eales, 43. Bar, 45. Osa, 47. Das, 49. Ast, 51. Le, 53. Up.

Robert Kreem
Mälestusi • Tähelepanekuid • Otsinguid nooruseaastaist
„VANDEGA SEOTUD"
237 lk. $15.—
Müügil „VABA EESTLASE" talituses

HANS MERET'i
TEREMI JUTUSTUS
Estonia mässust, sõjast, Berliinist, KZ-laagrist ja muust
272 lk. (köites raamat)
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses
HIND $25.— pluss saatekulu $1.50

Uues kordustrükis T. E. S. Täienduskoolide XVII väljaandena huvitav laste- ja noorsoojutt
M. SILLAOTSA
TRIPS, TRAPS, TRULL
Saadaval postitsi: L. Marley, 9 Parravano Court, Willowdale, Ont. M2R 3S8 või „Vaba Eestlase" talitusest.
HIND $4.00 — postiteel $4.75

EKK Kultuurifondi auhinnaga kroonitud
IVAR IVASK'i poeem
VERANDARAAMAT
Luuletaja kaheksas luuleraamat on pühendatud oma surnud vanematele „kelle vaimust ja vaimutusest sündisid veranda ja verandaraamatu autor".
Hind $7.00 pluss 50 centi postikulu
Müügil VABA EESTLASE talituses

MÜÜGIL
Oskar Lutsu KEVADE I
Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja kooliõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.
HIND $6.00 — postiteel $6.50

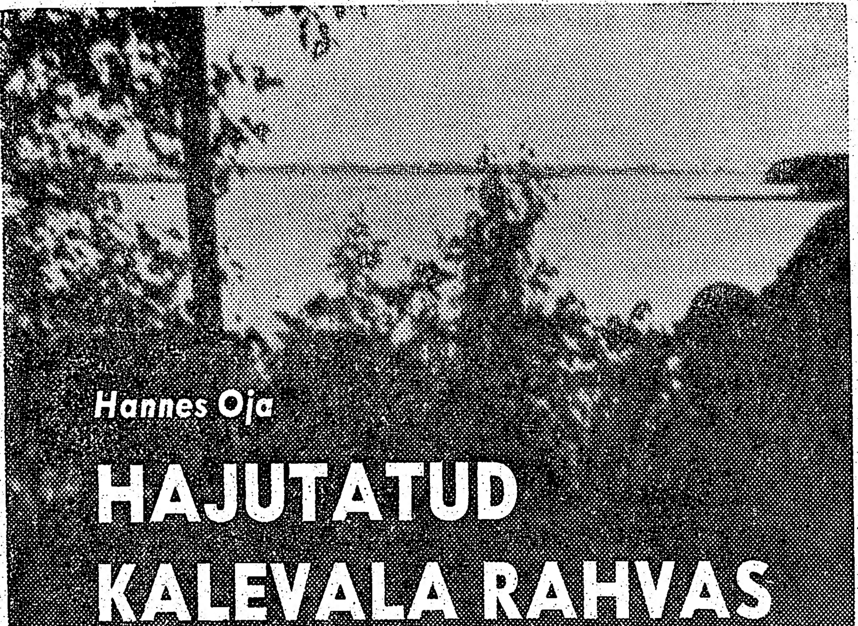

Tähelepanekuid karjalaste saatusest järelsõja aastail

3.

Selletõttu ei kuhjunud raudteejaamadesse suuri inimhulki. Sellest hoolimata kannatasid karjala evakueerijad raskeid kaotusi Elisenvaara ja Simola raudteejaamade pommitamisel, kus üle paarisaja said surma.

Inimohvrite arv jäi väikseks ka selletõttu, et N. Liit, ülevõimust hoolimata, ei sooritanud laiaulatuslikumaid raudteeühenduste pommitusi, kuigi see oleks neil võimaldanud takistada väeosade transporti Ida-Karjalast Kannasele.

Laadoga-Karjala elanikkonna evakueerimine toimus märgatavamalt rahulikemais oludes. Rinne kulges Ida-Karjalas üsna endisest piirist ida pool. Hoolimata nõukogude üksuste kiirest edasiliikumisest ka selles suunas, jäi tsiviilelanikkonna evakueerimine suurelt osalt raudteel tehtavaks.

N. Liidu suurrünnak vaibus juuli keskel, kui see hakkas oma üksusi viima Soome rindelt Balti rindele. Selleks ajaks oli tsiviilelanikest tühjendatud peagu kogu Moskva rahuga 1940 loovutatud maa-ala. Vaid Kesk-Karjala elanikud võisid püsida kodukohtades esialgul. Lõunas oli evakueerimine ulatuslikum, Moskva rahu piirijoonest lääne poolele. Kokku lahkus selle suveevakueerimiseks nimetatud operatsiooniga sise-Soome peagu 260.000 karjalast, kellest osal olid kodud küll tulevasest piirijoonest läänes.

IV

Kui olukord rindel rahunes muutus vältamatuks, et vähemalt osa töövõimelisist evakueeritud karjalasist läksid tagasi lõikustöödele neile aladele, mis olid veel soomlaste valduses. Teistkordsel tagasiminekul oli kuni 15000 osavõtjat.

Kui Soome 1944. aasta septembri alul küsis lõplikult erirahu ja Karjala lõplik kaotamine vaherahu kokkuleppe kohaselt oli vältimatu, hakkas Karjalas palavlikuline lõikuse kogumise kampaania. Elanikkonna ja karja evakueerimine suvel evakueerimata jäänud aladelt algas juba septembris, kui vaherahutingimused olid riigi poliitilisele juhtkonnale selgeks saanud. Selletõttu elanikkonna ja karja evakueerimine õnnestus hästi, kuna aega oli küllaldaselt. Sügisevakueerimise ajal viidi 4.—27. septembrini 1944 kokku peagu 70.000 karjalast uuest piirist lääne poole. 1944. aasta lõikust ei jõutud täielikult koguda, kuigi pingutusi tehti ja Hiitolas oli laadmistöödel pidevalt sõdureid, kes olid oma autodega ka vilja taludest ära toomisel abiks. Seal töötas ka grupp eesti vabatahtlikke, kes viimase tsiviilelanikkonnale ettenähtud rongiga Karjalast lahkusid.

Elanikkonna evakueerimine suvel ja sügisel toimus ainult inimeste kaitsemise alusel. Siis ei teadnud veel keegi, kas see võiks olla lõplik ümberasumine oma kodukohtadest.

V

Eesmärk oli olnud viia evakueeritavad võimalikult kiiresti maa lääneosadesse, sest ümberasujate lõplik arv oli 1944. aasta juulis veel teadmata. Ka Karjala linnade elanikkond paigutati peaasjalikult maale. Esialgul jäeti Helsingi, Tampere ja Turu ümbruskonnad evakueerituteta, et linnaelanikke võinuks pommitamise ajal paigutada varjendeisse, kui venelane mõelnuks uuesti pommitamistega alustada. Sel põhjusel paigutati ülekaalukalt paljusid Vaasa lääni, kuhu oli ka hea raudteeühendus Savonlinna ja Haapamäe kaudu. Üle pooled karjalasist elasid 1944. aasta lõpul Vaasa, Turu, Pori ja Häme läänides. Evakueerimise järel peeti uusi paigutusalasid vaid ajutisteks.

Üks osa karjalasist, kes olid olnud Jätkusõja ajal Karjalas, hakkasid kohe tööd otsima ja selleks polnud raskusi, kuna sõjalõpu lähedal ja järel oli suur nõudmine tööjõule. Selle kõrval need maainimesed, kel oli õigus maa saamiseks, jäid esialgul ootama lõplikku paigutuskohta. Nendele tehti ja leiti uusi asukohti, mis jätsid ajutise olukorra nende igapäevases elus.

Kuna suurim osa evakueeritute karjast ja osa põllumajandustööriistadest suudeti päästa, anti juba 1944. aasta augustis seadus maa vaheaegseks rentimiseks evakueerituile. Seda seadust täiendati ja jätkati paaril korral veel hiljemgi. Maainimestele selle tähendus andis ajutise peatuspaiga, oli tähtis toiduandjana ja samas see hoidis karjalased „maa küljes kinni". Seadusel oli rahvamajanduslik tähendus, kuna see andis töökohad tootmise alal. Nii oli evakueerituile renditud maad 1945. aastal 109.134 hektari, mis aastatega pidevalt vähenes kuni 1950. aastal oli veel vaid 4300 ha.

Jätkusõja ajal ei olnud evakueeritute olukord nii soodus kui oli olnud 1940/41. Kaotatud sõda oli rebinud ühiskonna poliitiliselt hajuvile, samasugusesse üksmeelsusse, kui oli märtsis 1940 evakueeritute vahel, polnud enam võimalust, kuigi karjalaste omad read olid endisest tihedamad sõjaaastate karmide kogemuste tõttu. Evakueeritutele meelepärase asutus- ja kahjutasumaksmise lahendamiseks olid opositsioonimehed nüüd surunud peale omi vaateid selle varemast paremaks teostamiseks. Sõjajärgne poliitiline ebakindlus oli tuntav ümberasustatute elu korraldamisel.

Neis oludes ajutiselt majutatud evakueeritud said kogeda sageli eriti ebasõbralikku kohtlemist oma peremeestelt, eriti Soome lääneosas, kus evakueeritute ja nende majutajate vahekorrad olid olnud tundlikud juba Talvesõja järel. Vaasa lääni rootsikeelsel elanikkonnal oli tekkinud arusaamine, et karjalasi enam nende kodukohtadesse rahulepingu põhjal ei paigutata, kuna ajutised majutatud ähvardasid oma isandate maid, ega võinud kihelkondade püsivatesse keelesuhetesse tuua mingeid muudatusi. Sellest hoolimata piirkonna päriselanikud pidasid suurkoosolekuid, kus nõuti eriti karmi häälega karjalaste saatmist mujale, kus neile tuleks otsida uusi ajutisi majutuskohti.

Linnaelanike paigutamine läks suhteliselt kiiresti, kuigi nadki loomulikult otsisid uut ja sobivamat kodukohta. Mõned leidsid selle vastavalt oma elukutsele üsna kergesti, kuid teised pidid otsima mitmel korral.

Maaelanikkonna lõplik paigutamine oli võimalik alles selle järel, kui paigutuskavad olid tehtud otse maasaamise seaduse alusel. Siis ei ole üllatav et näiteks Vaasa lääni lääneosad tühjenesid peagu täiesti evakueerituist, kuna seal ei olnud maad üldse saada. Osa lahkus sealt uue N. Liidu piiri lähedasele alale.

VI

Natuke üle poole evakueeritud karjalasist olid saanud oma elatise põllumajandusest ja selle kõrvaltegevusest endises kodukohas. Põllupidajate ümberasustamiseks oli juba Talvesõja järel võetud vastu kiir-asustusseadus, mida suudeti ka rakendada enne Jätkusõja algust. See põhines asustuslaenudele ja soome asustusameti traditsioonidele. Selles arvestati Karjala maaühiskonna olemust ja konkreetseid vajadusi nii hästi kui 1940. aasta oludes oli võimalik. Tagasi vaadates peetakse seda parimaks karjalaste kohalt.

Järgneb

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

Tõnu Toome, B.A.Sc.,LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dimnick Cr.
Tel. 489-8562

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, sälsm optik
Suur valik euroopa prillirame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact läätsede alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav Eäne pool Dundas'e subway'd
Tel. 536-6282

Austraaliast saabus Torontosse väga sõbralik kutse ESTO-88'le tulekuks. Pildil Florida Stein Orav oma lemmikroomajaga meid tervitamas. Florida on lõpetanud konservatooriumi laulu alal.

AUSTRAALIA UUDISEID

Melbourne'is tähistati Võidupüha ja jaanipäeva Melbourne'i Eesti Majas Eesti vabadusvõitlust ja jaanipäeva meenutava kavaga. Aktusekõne oli EELK Melbourne'i Pauluse koguduse õpetajalt Ülo Saarelt. Deklamatsioonidega esines Juta Haller ja segakvartett, koosseisus Asta Ole, Vilma Kiviväli, Sven Kiviväli ja Edmund Taves laulis kaks laulu. Sõnavõttudega esinesid veel Sven Kiviväli ja Arnold Mikkor.

☆

Sydney's toimus pärjapanek küüditatute ja sõjas Baltimaade vabaduse eest langenute mälestuseks 15. juunil Martin Plazal asuva monumendi juures. Eestist küüditatute ja Eesti eest võidelnud sõjakangelaste mälestuseks asetas pärja ausambale Eesti Sõjaveteranide Liidu nimel Leo Laanemaa. Auvalves olid Eesti Sõjaveteranide Liidu sekretär Vello Säkk ja Sydney Eesti Seltsi esimees Tiiu Kroll-Simmul.

☆

Balti riikide esindajad Brisbane'is kogunesid 14. juunil oma rahvuslippudega ANZAC mälestussamba juurde, et mälestada küüditatuid ja vabaduse eest langenud võitlejaid. Balti komitee esimees J. Kukums asetas pärja ning lühikeses sõnavõtus toonitas selle päeva kurba tähendust. Pühapäeval 16. juunil toimus St. Stephen's katedraalis mälestus-jumalateenistus, kus teenis kolm vaimulikku. Jutluse pidas piiskop John Gerry, laulis läti segakoor. Osavõtjaid oli üle 400.

☆

Sydney Eesti Seltsi näiteringi poolt lavastati kahel järgneval õhtul Agnes Lepp-Kaasiku komöödia „Oleme ju ainult inimesed".

☆

Melbourne'i Eesti Ühingu „Kodu" Naisklubi korraldas „Humoristliku õhtupooliku kohviku miljöös" sealse Eesti Maja väikses saalis. Aasta tagasi katsetati sellise üritusega esmakordselt ja osavõtjaid koos tegelaskonnaga oli 38, tänavu oli neid juba üle 60, mis ilmakalt tõestas, et eriti just vanemal generatsioonil on tarvidus koos istuda hubases õhkkonnas ja kuulata humoristliku sisuga ettekandeid.

Mitmesuguste sõnaliste ettekannetega esinesid Sven ja Vilma Kiviväli, Erna ja Leo Piik ning Heino Tõnisson, lauludega Vaike Lauk. Osavõtjad olid jäänud nii rahule sellise üritusega, et teinud ettepaneku kahe samasuguse korraldamiseks aastas.

KODUMAA UUDISED

2. veebruaril toimus Tartu ülikooli aulas kokkutulek, et õnnitleda 80. sünnipäeva puhul Eesti silmapaistvat keelteadlast, Tartu fennougristikakoolkonna rajajat, Rahvusvahelise Fennougristikakoolkonna rajajat, Rahvusvahelise Fennougristikakomitee esimeest akadeemik Paul Aristet, kes on teeninud sügava austuse ja tänu aastatepikkuse teadusliku töö eest. Pikema õnnitlejate sõnavõttude rea avas Tartu ülikooli soome-ugri keelte kateedri juhataja A. Künnap. Sünnipäeva kokkutulekule anti ka poliitiline ilme, kui EKP Keskkomitee sekretär R. Ristlaan tegi teatavaks, et 80. sünnipäeva puhul on teda autasustatud Tööpunalipu ordeniga ja sellekohasele seadlusele on alla kirjutanud haiglane juht K. Tshernenko.

Paul Ariste teaduslikule tegevusele pühendatud pidulik koosolek toimus ka Teaduste Akadeemia Fr. R. Kreutzwaldi nimelises Kirjandusmuuseumis.

☆

Rahvakontrollid on heitnud silma peale ETKVL-le (endisele ETK-le) ja leidnud selle süsteemis palju soovida. Rahvas vajavat kaupu, aga ettevõtte direktiivorganite ülesandeid ei täideta. Ei pöörata küllaldaselt tähelepanu toodete uuendamisele ega enamnõutavate kaupade toodangu suurendamisele. Vähe tuntakse huvi ka tarbijate nõudluse uurimise vastu, mistõttu toodetakse kaupu, mida ei osteta. Sageli püütakse toodangut isegi vähendada või asendada odavaid kaupu kallimate ja vähemnõutavatega.

Nii on tehas „Eesti Kaabel" jäänud võlglaseks vannitoavaipade valmistamisel, „Ilmarine" ei anna soovitud hulgal emailnõusid. „Talleks" jätab andmata viierublased pesukuivatusrestid, Kalalaevaremondi Tootmiskoondis ei valmista vajalikul hulgal kala puhastusriive ning esikunagisid. „Kooperaator" teeb aga kardinappe ja mööblit, millest osa on praak.

„Talleksis" jäeti tänavu üheksa kuu jooksul tegemata 8000 viierublalist kuivatusresti ja tehti nende asemel kallimaid. Samal ajal aga näidati aruandluses, et tarbekaupade realiseerimise plaan täideti ning maksti selle eest ka preemiaid.

Kohustuste täitmata jätmise eest karistati valju noomitusega „Talleksi" turustusosakona juhatajat R. Lepikut. Ühtlasi tuleb tal hüvitada preemiate maksmisega riigile tekitatud kahju 146 rubla 73 kopikat.

☆

Kangelasema nimetus koos ordeniga anti Jõgeva rajooni koduperenaisele Elle Augusti t. Kaasikule, kes on sünnitanud ja üles kasvatanud kümme last. Sellised nimetamised tehakse N. Liidu Ülemnõukogu poolt.

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad
üks toll ühel veerul $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Läheme talveks lõunamaale!

Kalju Jõgi organiseerib uut ringreisi

Peale hästi õnnestunud „külma maa" reisi Alaskasse on nüüd Fettes Tours and Travel Ltd. kavandanud talvise reisi lõunasse. Väljasõit toimuks Toronto Eesti Maja õuelt 31. jaanuari hommikul, jõudes tagasi 16. veebruari õhtuks. Reis on kavandatud ajale, mil oleme juba talvest tüdinenud ja päiksepaisteline puhkus kaasmaalaste seltsis igati tervislik.

Reis toimub 47-istmelises õhujahutusega luksusbussis ja ööbimised esmaklassilistes hotellides. Reisi mõte on tutvuda Florida vaatamisväärsustega nii Atlandi ookeani kui ka Mehhiko lahe äärse kliimaga tutvumiseks.

Ööbimised teel toimuksid järgmistes kohtades: Cincinnati, Spartanburg, St. Augustine, Daytona Beach (2 ööd), Orlando (2). Miamisse jõudes asutakse laevale SS „Emerald Seas", mis viib sõitjad kolme ööpäeva jooksul Nassausse Bahama saarestikus ja ka päevaks Berry Island'ile, kus võib ennast tunda nagu omal saarel. Jälle tagasi Miamis läheb sõit bussis lääne suunas Napels'i, kus öö veedetakse ja siis järgnevad St. Petersburg (2), Ocala, Cartersville, Cincinnati ja 17-ndal päeval koju tagasi.

Teel külastame paljusid vaatamisväärsusi, nagu Cape Kennedy't, Disneyland'i, Sunken Gardens'i, Silver Springs'i, Ocala hobuste farmi ning teisi huvitavaid kohti. Ööbimiseks laeval on varutud kaheinimese toad laeva välisküljel, milles asuvad üksikud madalad voodid ning väljavaade merele.

Kui vaadelda värvilist laevareisi tutvustavat voldikut, siis tahaks juba täna ära sõita. Kõikjal on ainult rõõmsailmeline rahvas oma puhkust nautimas, kas pidulikus söögilauas, ujumas, päikest võtmas, istumas kabarees, tantsimas, igasuguseid mänge mängimas või kasiinos õnne proovimas, et tagasi võita, mis vahepeal kulutatud. Ka on laeval või maal olles võimalik igasuguseid eksootilisi sisseoste sooritada.

Reisihind koos laevasõiduga kahekesi toas on $1,579.00 isikult, millele lisandub maksude ja jootrahade näol laevasõidu puhul 54.00 Kanada dollarit. Eestikeelne informatsioon ja selgitavam reisikirjeldus on saadaval, helistades Kalju Jõgi'le (416) 487-2094 või kirjateel hiljemalt 1. novembriks s.a. — 55 Duggan Ave. Toronto M4V 1Y1, Ont.

Kolm Toronto eestlast meenutavad

2.

Hans Mereti pika pealkirjaga memuaarteoses „Teremi jutustus „Estonia mässust", sõjast, Berliinist, KZ-laagrist ja muust" on autor varjunud teise isikusse. See on mõneti pihtimuslik teos eesti vabadussõjalaste (vapside) tegevusest ja kurikuulsast mässukatsest 1934. a. detsembris, kus autor oli kaasosaline, ehk koguni ainus postile jäänud mees ka siis, kui mässukatse oli juba likvideeritud, marssides „Estonia" juures. Suur osa teosest tegelebki mässukatse järellugudega, pika ja detailse kohtuprotsessi kirjeldamisega, „kus teatav osa eestlasi ja sõjamehi seati põlu alla ega lastud neid ebaõiglaselt vajutatuna ametliku avalikkuse porri enam oma peadki tõsta". Neid ei kuulnud keegi, kuigi nad olid Kadaka teel peetud koosolekul otsustanud plaanitsetud aktsiooni ära jätmise. Vapustava tõsiasjana mõjub nüüdki Eesti Vabariigi loojaile paarikümneaastaste karistuste määramine.

Teises osas järgneb nõukogude korra tulek. Autor käsitleb Eesti üksi jäämist oma naabrite kõrval, „kuna Tallinnas peksti saksa madruseid, kes olid külaliseks „Admiral Hipperi" viisakusvisiidil", mispärast Saksamaa sõlmiski Balti riikidest loobumise kokkuleppe. Väide, mida raamatus mitmeti korratakse. Algas N. Liidu okupatsioon, mille karmusi Terem mitmeti koges, päästes end varjamisega, kuni saabusid saksa väed ja Terem leidis alul rakendamist Omakaitses ja sealt edasi kõrgemal kohal Eesti Omavalitsuse juures, kuna tema kohtukaaslane dr. Hj. Mäe oli saanud omavalitsuse juhiks. Terem on mitmel alal olnud tegev, neist tähtsaim siiski Rahvakasvatuse talituses Haridusdirektooriumi juures, mis rahva hulgas sai tuttavaks „lambakasvatuse" nime all. Tema hooleks oli propaganda tegemine ja ta töötas koos kindralkomissariaadi juures tegutseva Propaganda osakonnaga. Järgneb eriti huvitav eesti ajakirjanduse juhtimise osa kuni rinde kokkuvarisemiseni.

Saksamaal saab ta kogeda ka Kolmanda riigi madalamat poolt — koonduslaagrit. Siis järgneb elu kodutu laagrielanikuna, vabrikutöölisena Inglismaal ja sealt mõned aastad hiljem edasi Kanadasse. Siin leidis sündmuste keerisesse sattunud mees lõpuks rahuliku kodu.

On neid, kes väidavad, et „Estonia mässust" poleks tohtinud kirjutada, kuna see on meie riigi õnneaega varjutav. Aga noorele andekale mehele, kelle elust ilusas Vabas Eestis kulus neli aastat vanglaeluks — oli pihtimus vajalik enese osa südamelt rääkimiseks.

☆

Kolmandaks memuaarteoseks on elukutselise ajakirjaniku Siegfrid Veidenbaumi „Tundmata tulevikku", mida on täiendanud „Ajakirjanikult lugejale"; ajakirjanik on alati lugejale kirjutanud, seekord on see mõeldud pühendusena.

Sissejuhatuses kaardistab autor ajakirjanduse osatähtsust ühiskonna elu paljudes sektoreis, kus ajakirjanduslik mõjuvõim on nii positiivseks kui ka negatiivseks teguriks, mispuhul autor leiab, et „ajakirjanik oli oma töös ja tegevuses värskeks tuulepuhanguks, mis puhastas õhku ja juhtis ühiskondlikke nähteid õigele teele." Tulemusena ehk kannatasid üksikud, kuid võitis ühiskond. Kuidas kasvas ja arenes ajakirjandus Vabas Eestis, seda on autor tahtnud oma mälestusis elustada. Ta ütleb juba ette, et pärast 33-aastast kodumaalt eemalolekut, arhiivide ja märkmete puudumist, pole võimalik olnud peatuda sõnastustel, juhtudel, ja dokumentidel, vaid on pidanud sõeluma mälusalvedes, küsitlema iseennast ja tooma oma isikliku tagapõhja. Ta ütleb, et ta „püüab olla aus iseendaga teadmises, et sellest oleneb ühiskondliku käsitluse ausus."

Veidenbaum ei jutusta kronoloogiliselt, vaid nagu juhtumisi meenuvaid seiku ajast Rakveres ja hiljem Tallinnas ajakirjanduslikus töös. Nende ajalooliste sündmuste järjekorda seadmine jääb lugeja enese ülesandeks. Järgnevad okupatsiooniaegade pildid mitmesuguste probleemidega ja uutel tööaladel, kuni lõpuks pagulasena pääses jälle ajakirjanduses tööle. Tagasivaadates ütleb ta, et see kutse on olnud paljuandev ja veel rohkem nõudev. Ajakirjaniku informatsioonid ja seisukohad ei saa alati olla õiged, eksimine on inimlik, kuid kui eksitus on kord trükimusta näinud, pole võimalik seda olematuks teha, ka siis kui ilmub õiendus (lk. 15).

See ongi omamoodi lähtekoht teoses leiduvaile paljudele eksitustele, nimede ja aegade juures. Isegi ajalehe nimi, kus ta kodumaal töötas on valesti toodud. Kuidas saab sellise teose vastu ajaloolise olemekirjandusliku teosena, nagu memuaarteos on, tekkida usaldust? Kui ajalehes saab õiendada järgmises numbris, siis raamatu puhul on õiendamised raskemad, kui just väljaandja ei korrigeeri eksitusi ja koostab neist erilehe raamatu vahele paigutamiseks. Kuid seda saanuks vältida kui andnuks käsikirja mõnele kaasaegsele lugeda.

Teoses on valik katkeid S. Veidenbaumi kõnedest ja sõnavõttudest mitmesugustel sündmustel, milles väljendub tema elufilosoofia, mida ta rohkeis sünnipäevasõnavõttudes on katsunud juhendavalt edasi anda.

Veidenbaumi raamatu teises osas on kaks novelli, mis omalt poolt näitavad autori kirjanduslikku kalduvust; seda stiilivarjundit on ka mõnevõrra olnud mälestuste kirjeldamisel.

Hannes Oja

Peeter Möldre 75

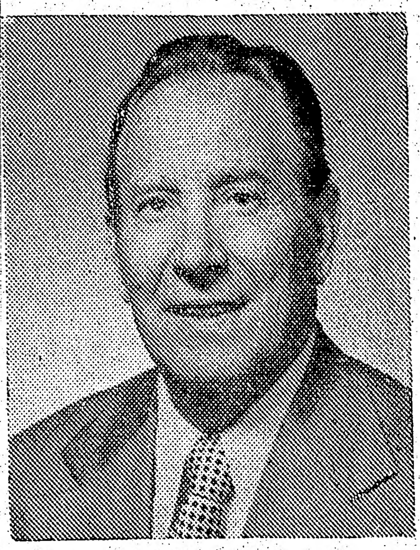

Peeter Möldre

Neil päevil tähistab Montrealis oma 75-ndat sünnipäeva tubli eestlane ja rahvuslik võitleja Peeter Elmar Möldre, kes kogu oma pagulaselu vältel eestlaste ühiskondlikust tegevusest juhtiva isikuna on osa võtnud.

Juubilar sündis 5. oktoobril 1910. aastal Võnnu vallas, Tartumaal taluperemehe pojana. Keskhariduse omandas Tartu Reaalgümnaasiumis ning peale sundusliku sõjaväeteenistust õppis Tartu Ülikoolis majandusteadust.

Noore mehena töötas ta Võnnu vallavalitsuses arveametnikuna ja abivallavanemana. Organiseeris Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse (ÜENÜ) Võnnu osakonna, olles selle esimeheks kuni sulgemiseni okupatsiooni võimude poolt 1940. aastal. Hiljem töötas Tartu linnavalitsuse majandusosakonnas ja Tartu Elamute Valitsuses vanemraamatupidajana. Lahkus Eestist, koos abikaasa Aimega, 1944. aasta sügisel põgenikuna Saksamaale, kust 1948. aastal emigreerus Kanadasse. Siin täiendades ennast raamatupidamise alal, sai Ottawas töökoha Nesbitt's Fruit Products of Canada büroosse, kus hiljem edutati majandusala juhatajaks. Siirdudes Montreali kutsuti teda 1965. aastal Allan Beverage Ltd. juurde revidendiks ja osakonna juhatajaks. Töötas seal kuni pensionile asumiseni.

Ühiskondlike organisatsioonide ja ürituste arv, milledest P. M. juhtivana on osa võtnud, on märkimist vääriv. Põgenikuna Saksamaal olles oli ta juba 1945. aastal agar Balti Liidu organiseerija, koos prof. dr. E. Eini ja prof. dr. A. Paaboga. Ta oli laagri juhatajaks ja Eesti Komitee esimeheks Hannover Mündenis ja Göttingenis. Kanadasse tulles oli Ottawa Eesti Seltsi ja Balti Komitee üheks asutajaksliikmeks ning esimeheks kuni Montreali ümberasumiseni. Montrealis oli P. M. siinse Eesti Seltsi esimeheks ning valiti korduvalt Eestlaste Kesknõukogu liikmeks ja selle abiesimeheks. Praegu kuulub Montreali Võitlejate Ühingu juhatusse ja on Montreali Balti Liidu esimeheks. Samuti on ta The Federation of Ethnic Groups of Quebec abiesimees. On vääristatud Eestlaste Kesknõukogu ja The Federation of Ethnic Groups of Quebec teenetemärgiga.

Peeter Möldre on olnud Montreali Jaani koguduse nõukogu liige alates 1975. aastast, nendest üheksa viimast aastat esimehena. Tema esimeheks oleku ajal on kogudus kindlal majanduslikul alusel tegutsenud ja tema eestvedamisel on kirikuhoone ning õpetajamaja täielikult korda seatud.

Juubilar on veendunult demokraatliku maailmavaatega ning tema südamelähedased huvid pärinevad ühiskondlikelt ja rahvuspoliitilistelt aladelt. On vaja omada erakordset visadust ja veendumust, et suuta nii pikk aeg väsimatult jatkata võitlust oma rahva tõe ja õiguse eest. Peeter Möldre on nende rohkete aastate jooksul, mil ta eesti pagulasavalikkuses on tegutsenud, näidanud et ta selle ülesandega on hästi toime tulnud.

Soovime tublile eestlasele tema juubelipäeval, et tal ees seisaks veel palju õnnerikkaid eluaastaid ja et täituksid need lootused millede eest ta nii väsimatult on töötanud.

LK.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Neljapäeval, 3. oktoobril 1985 — Thursday, October 3, 1985

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

25th Anniversary SALE

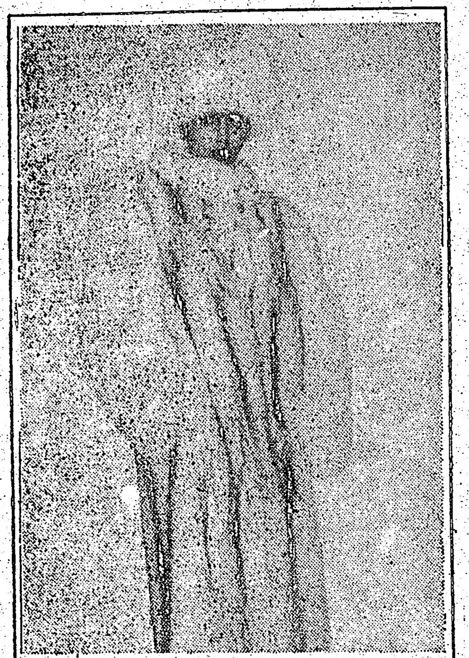

Kõik meie äris on müügil fantastiliselt soodsalt, paras aeg astuda sisse ja leida endale kasukas või jakk, millist olete alati soovinud!

Tulge ja pühitsege koos meiega!

FURS by FINN

191 Eglinton Ave. East 488-1701

Mon. to Fri. 9:00—6:00 pm., Thurs. 7.30 pm., Sat. 5 pm.

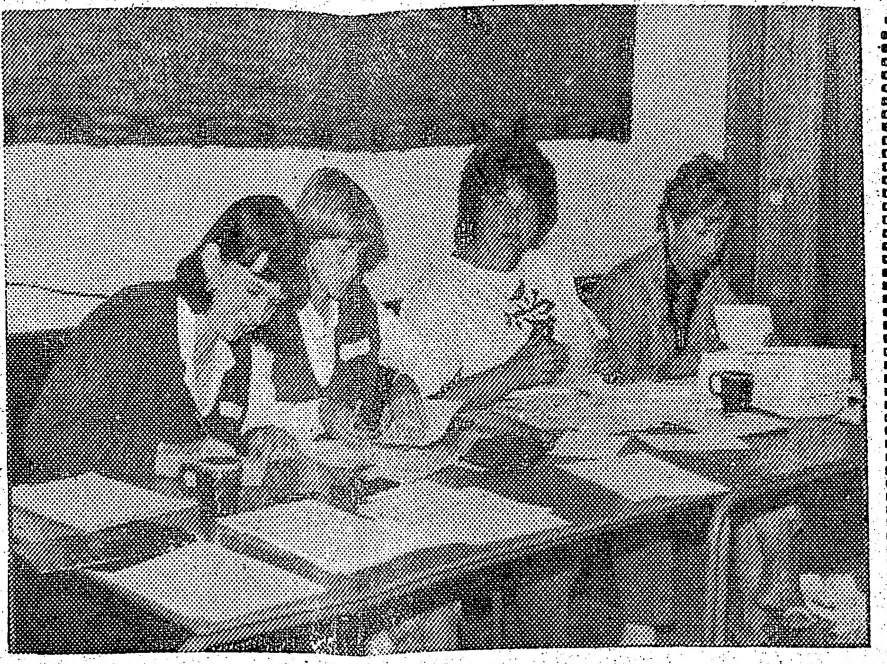

TES Lasteaia esimesel õppepäeval oli esimeseks ülesandeks vanemail laste registreerimine. Pildil vasakult Anne Kalvik, Leena Altosaar, Helle Paluoja ja Maimu Schaer valmis lastevanemaid teenima. Foto: Vaba Eestlane

TES Lasteaia esimeselt õppepäevalt. Kasvataja Silvia Vaikla lohutab väikest tütarlast, kes nii väga tahtis, et ka ema temaga koos lasteaias oleks. Foto: Vaba Eestlane

25. AASTAPÄEVA VÄLJAMÜÜK

Head säästuvõimalused!

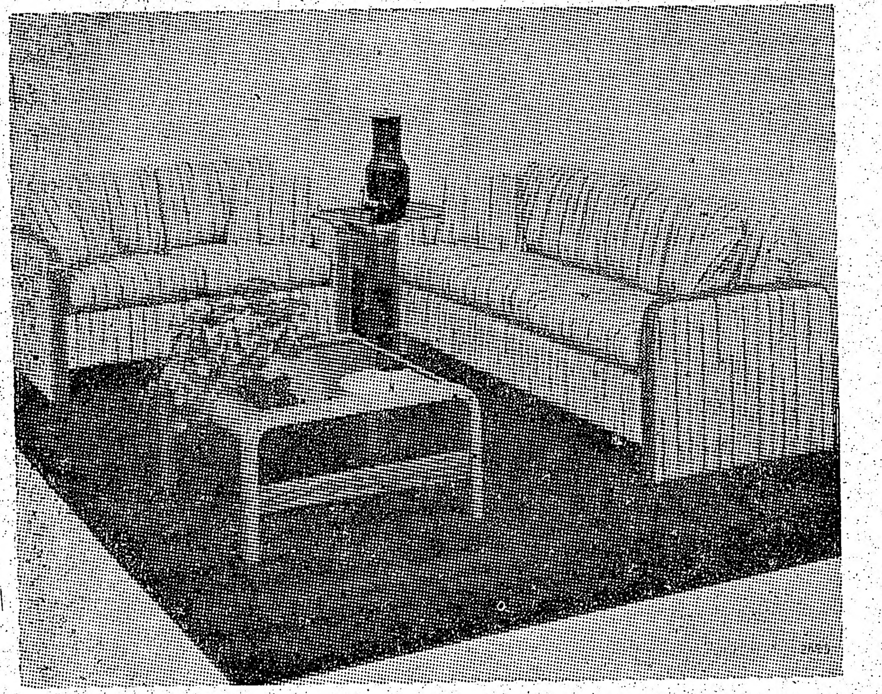

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.

Suletekid ja tekkide katted jm.

Avatud: esmasp., teisip., neljap., reedel 9—9, kolmap., laup. 9—5

Astuge sisse ja vaadake ringi!

Nolte

SWEDISH FURNITURE HOUSE

475-6016

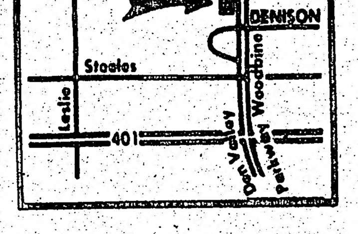

7500 Woodbine Ave., (½ milli põhjapool Steeles'i)

Dennis Timbrell kandideerib parteijuhi kohale

Torontos toimus konservatiivide partei juhi kohale kandideeriva Dennis Timbrelli jällekohtumispidu samal ajal toimuva pressikonverentsiga, kus ta tutvustas oma programmi ja tegi mõningaid lubadusi, kui ta kord Ontario peaministriks võiks saada.

D. Timbrell kandideeris ka aasta alul peetud parteijuhi valimisel, kus võitjaks tuli Frank Miller, kes aga väljakuulutatud valimistel konservatiivid vähemusse jättis ja lahkus parteijuhi kohalt, mistõttu liberaalid koos uusdemokraatidega võtsid üle Ontario valitsemise.

Timbrell valiti esmakordselt Ontario parlamendiliikmeks 1971 ja on igal järgneval valimisel Don Mills'i rajoonis tagasi valitud.

Ka on ta täitnud mitmesuguseid ministrikohti, viimati kogukonnaasjade ja elamute ministrina.

Partei viimase kaotuse põhjuseks peab ta, et partei kaotas kontakti provintsi rahvaga. Uuesti võimule pääsemiseks olevat parteil vaja esmalt iseeneseni jõuda, oma vajaduse mõte avastada ja siis minna Ontario rahva juurde. Praegu olevat parteiliini tulevik ohus, mispärast ta kandideeriski sellele kohale ja usub, et ta on võimeline andma kvaliteete parteile praegusel momendil. Alanud kampaania ei olevat juhi valimiseks opositsiooniparteile, vaid see on uue progressiivsete konservatiivide valitsuse valimine Ontarios, sellepärast see olevat pöördepunktiks partei ajaloos.

Dennis Timbrell

Saades konservatiivide partei juhiks alustavat ta otsemaid teatud spetsiaalsete asjadega ja moodustega partei ülesehitamiseks. Selleks on tal neljaosaline plaan.

Esimesse kuuluvad erakoolide, üürikontrolli, vabakaubanduse, tervishoiu probleemid, et nende küsimuste üle parlamendis efektiivset, konstruktiivset kriitikat avaldada.

Teiseks tahab ta partei sisemise opositsiooni kaotada, kolmandaks igas provintsi ühiskonnas partei eesmärke lähendada ja viimaseks avaliku foorumi abil võidelda liberaalide-sotsialistide liidu vastu Queen's Pargis. Kampaania olevat käimas tuleviku pärast ja ta usub, et konservatiivid võidavad jälle, kuna nad töötavad koos.

Riin Rivanool

SEENED

Tänavu saime suve lõpetuseks ja sügise hakatuseks naljakad ilmad. Äkilisele külmalainele järgnes veel äkilisem soojahoog ilmatuma vihmasajuga nii, et Maakodus ojad suure kohinaga jõe poole tormasid nagu oleks käes kevadine suurvee aeg.

Läbiligunenud maapinnast kippus seejärele välja seeni igalepoole ja igas suuruses otsekui küllusesarvest.

Siis juhtuski, et rannamaja kõrvalt puude alt leidsin toredaid riisikaid kohe korvitäie.

Vaat, aga kui toa juurde jõudsin ja neid lähemalt uurima hakkasime, siis tundus, et nende kübarad nagu oleksid riisikad küll, aga tüved sellised liblelised ja krobelised, nagu nad tavaliselt ei ole.

‚Ei ole õiged, ei sünni! Ehk on mürgisedki," leidis Aadam.

„Kus nad mürgised on, näe, mitmed on ussitanud, uss mürgist ei sööks," kaitsesin mina, sest et nii kenast seenekorvitäiest hakkas kangesti kahju. Teadsin küll, et sõpradel on raamat, mille järgi nemad seeni nopivad, meil aga sellist ei ole ja imelik oleks seda teiste käest küsima ka minna. Pealegi — raamatujutu või pildi järgi mina ise ja isiklikult ikkagi selget sotti ei saaks, ükskord proovisin.

Kui ma seda rasket probleemi siis oma mõtteis ja neid hallele ajurakukesi pingutades hulk aega arutanud olin, järgnes sellele siiski üks ettepanek ehk propositsioon, mis kõlas nii:

„Kas seened on mürgised või on nad söödavad, seda tuleb katsetamise teel selgitada. Keedan väikese portsu valmis, kutsume perekonna nõukogu kokku ja võtame liisku, kes need ära sööb. Liisu võtmine jääb ära, kui leidub keegi, kes seeni vabatahtlikkuse alusel proovida tahab ja kõik teised peavad siis jälgima ja vajaduse korral tundemärkide või tundmuste kohaselt katsejänese esmaabi ja järelabi eest hoolitsema."

Omale tundus selline kaunis mõte üldiselt ja ülepea nii üllas, et otsemaid olin nõus seda riskantset kaitset ilma liisu ja kõigeta vabatahtlikult oma peale võtma. Teate mis, ilus on surra perekonna eest, kui isamaa ega vabaduse eest seda teha ei saanud ja oma kangelaslikkusest südamepõhjani liigutatult asusin tõsiselt asju ajama.

Olgu, mis on ja tulgu, mis tuleb, ettevalmistatud peab olema! Testament sai üle loetud ja vastavalt teisendatud või ajakohastatud ning kõige kaunim tume kleit kiiruga puhastusest välja toodud, et oleks vajaduse korral kena vaadata, kui kangelane oma viimses unes puhkab. Tolm sai kärmesti ja mõne viipega raamaturiiulilt maha pühitud, et keegi hiljem väita ei võiks, et perenaine oli lohakas või hoolimatu ja sedasi said mitmed muudki hädapärased asjad joonde aetud.

Kui siis kõik nõndaviisi korda oli saanud ja aeg seente keetmiseks küps, teate, mis siis juhtus? Ei, te ei oska arvatagi: Aadam oli seened prügitünni visanud ja need olid juba läinud, prahimeeste poolt ära viidud, saate aru. Mu kangelassurm jäi oma kalli abikaasa tegutsemise tõttu tulemata, seened proovimata ja pahandust ning kõva kõnet sai sellest omajagu, nagu arvata võib.

Otsa sai ka metsapuude alt seeneotsimise isu ja torkas äkitselt koguni meelde, et tänavu kevadel ei saanud me Maakodu krundi pealt ka ei ainustki mürklit. Need on kallid ja kaunid seened, mida me muidu ikka vahest leidsime ja millega mitmeil aastail uhkeldada sai.

Ja neist mürkleist kõneldes turgatas äkitselt veel meelde, et hiljaaegu tehti meie lähedale küla vahelt läbiva maantee äärde lahti uus noobel restoran nimega „Morels" (mürklid). Kohe selle järele oli lähedase linna ajalehes suur pilt, kus söögikoha kõrval ilmatuma sildi ees seisab selle omanik, kes olevat maailmakuulus kokk, töötanud selles ja teises restoranis ja nüüd asutas omaenda ettevõtte selle ja teise küla vahele maantee äärde. Tulge ja proovige, toitudel prantsuskeelsed nimed ja kallimad kastmed kõik mürklitega valmistatud!

Meie käisime seda imet vaatamas siis, kui suvitajad juba läinud olid. Kohal oli oma-küla rahvast, võõraid ka ja lauad puupüsti täis. Seal oli raua-kaupluse poesell, kes imeilusa mustapäise tüdruku kätte oli saanud, kinnisvarade müügimees, kes vist ühte oletatavat ostjat kostitas ja mitmet sorti peenemat rahvast oma-küla rahva kõrval veel ka.

Mürkleid meie oma toidu sees ei näinud, aga võib-olla me ei osanud õieti prantsuskeele tõttu valida või ei olnud silmanägemine küllalt hea.

Igatahes järgmisel aastal hakkan mina varakult jälle seeni otsima ja kui hästi läheb, siis...

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E 1044

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. OKTOOBRIKS. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Pine Farms Orchard, King City

PICK YOUR OWN APPLES

INQUIRIES CALL

KING 833-5459, 833-6698

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 293-2128
773-2014

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.